

**DOLNY
ŚLĄSK**

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Studia nad rozwojem Dolnego Śląska

INFORMACJA
O DZIAŁALNOŚCI
DOLNOŚLĄSKICH KLASTRÓW

nr 1 | 56 | 2015

ISSN 1508-7573

Wrocław, październik 2015

www.umwd.dolnyslask.pl

**DOLNY
ŚLĄSK**

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Studia nad rozwojem Dolnego Śląska

nr 1|56|2015

Informacja o działalności
dolnośląskich klastrów

ISSN 1508-7573

Wrocław, październik 2015

www.umwd.dolnyslask.pl

„Studia nad rozwojem Dolnego Śląska”
są wydawane przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego

Skład i nadzór nad przygotowaniem redakcyjnym czasopisma:
Wydział Koordynacji Polityki Regionalnej w Departamencie Rozwoju Regionalnego UMWD

Wrocław 2015

Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego
ul. Wybrzeże Słowackiego 12/14
50-411 Wrocław

Wersje elektroniczne „Studiów nad rozwojem Dolnego Śląska” są dostępne na stronie
www.umwd.dolnyslask.pl

Analiza wykonana na zlecenie
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego

Opracowanie wydawnicze, druk i oprawa
Oficyna Drukarska Jacek Chmielewski
ul. Sokołowska 12a, 01-142 Warszawa, tel. 22 632 83 52, faks 22 631 49 40
e-mail: info@oficyna-drukarska.pl www.oficyna-drukarska.pl

Szanowni Państwo

Aktywność dolnośląskich przedsiębiorców i efektywne wykorzystanie przez nich wiedzy, wyników badań naukowych oraz oferty jednostek otoczenia biznesu są kluczowymi czynnikami w budowaniu konkurencyjności regionalnej gospodarki.

Podjęmowane przez samorząd województwa działania na rzecz wsparcia dolnośląskich klastrów mają przyczynić się do podniesienia konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw oraz, dzięki powołanym sieciom współpracy, rozwoju kompetencji i wiedzy koordynatorów, liderów i animatorów tejsze kooperacji. W ten sposób budowane jest zaufanie i kapitał społeczny niezbędny dla osiągnięcia poziomu innowacyjności wiodących regionów europejskich.

Niniejszy numer „Studiów nad rozwojem Dolnego Śląska” zawiera podsumowanie działań w zakresie wsparcia dolnośląskich inicjatyw klastrowych w latach 2010–2014. Zawiera opis obszarów działalności klastrów, dotychczas osiągniętych rezultatów oraz planów dalszej współpracy.

Polecam publikację wszystkim zainteresowanym tematyką współpracy sieciowej, w szczególności koordynatorom i animatorom inicjatyw klastrowych. Mam nadzieję, że zaprezentowane dolnośląskie dobre praktyki staną się inspiracją dla innych.

Zachęcam Państwa do lektury

Cezary Przybylski

Marszałek Województwa Dolnośląskiego

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	7
1 Dolnośląski Klaster Branży Spożywczej	9
2 Dolnośląski Klaster Ekoenergetyczny EEI – Energia, Ekologia, Innowacje	11
3 Dolnośląski Klaster Energii Odnawialnej DEKO	13
4 Dolnośląski Klaster Hodowców Ryb	15
5 Dolnośląski Klaster Metalowy	17
6 Dolnośląski Klaster Motoryzacyjny	19
7 Dolnośląski Klaster Nanotechnologii	21
8 Dolnośląski Klaster Technologii Fotonicznych	24
9 Dolnośląski Klaster Turystyki	25
10 Geotermalny Klaster Uzdrowiskowy Aglomeracji Wałbrzyskiej	27
11 Karkonosko-Izerski Klaster Turystyczny	29
12 Klaster Centrum Technologii Energetycznych	32
13 Klaster Drzewny	35
14 Klaster Innowacyjna Medycyna	37
15 Klaster Innowacyjny „Dla zdrowia – Sudety”	39
16 Klaster Innowacyjnych Technologii w Wytwarzaniu CINNOMATECH	41
17 Klaster Kamieniarski	44
18 Klaster MOSIT	46
19 Klaster NUTRIBIOMED	48
20 Klaster Polski Radon	51
21 Klaster Produktu Lokalnego „Doliny Baryczy” i „Wzgórz Trzebnickich”	53
22 Klaster Przedsiębiorstw Społecznych	56
23 Klaster Sudecka Sieć Innowacji	58
24 Klaster Wspólnota Wiedzy i Innowacji w zakresie Techniki Informatycznych i Komunikacyjnych	60
25 Klaster Wytwórców Regionalnych	62
26 Klaster Zdrowie-Moda-Uroda	64
27 Klaster „Wałbrzyskie surowce” – surowce dla zaawansowanych technologii materiałowych	66
28 Klaster „Wołowina Sudecka”	68
29 Lokalny Klaster Kreatywny	70
30 Polski Klaster Biotechnologiczny	72
31 SIDE CLUSTER	74

WPROWADZENIE

Tematyką niniejszych „Studiów nad rozwojem Dolnego Śląska” są sieci współpracy regionalnych przedsiębiorstw zrzeszonych w inicjatywy klastrowe. Samorząd województwa od 2010 r. prowadzi program wsparcia dla tej formy kooperacji przedsiębiorstw, nauki i jednostek otoczenia biznesu.

W ramach otwartego konkursu odbywały się nabory wniosków, w których dotację otrzymywali koordynatorzy klastrów. Dofinansowanie publiczne, którego głównym celem było i jest wzmocnienie pozycji konkurencyjnej dolnośląskiej gospodarki, obejmowało przede wszystkim: szkolenia i warsztaty dotyczące rozwoju sieci współpracy, promocję na rynkach międzynarodowych poprzez udział w targach, wystawach, giełdach i wizytach studyjnych, inicjowanie współpracy klastrów z jednostkami badawczo-rozwojowymi, opracowanie dokumentów strategicznych oraz operacyjnych. W sumie w latach 2010–2014 dotację uzyskało 29 podmiotów na niemal 3 mln złotych.

Celem tak szerokiego wsparcia dolnośląskich klastrów jest budowa kultury zaufania i współpracy, bez której niemożliwie jest stworzenie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki. Cel ten wyróżniony jest zarówno w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, jak i w Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2011–2020. Oba dokumenty podkreślają konieczność tworzenia warunków dla rozwoju w obszarze innowacji poprzez promowanie idei współpracy, rozwój wiedzy i umiejętności kadr instytucji otoczenia biznesu w zakresie animowania kooperacji, budowanie regionalnych partnerstw i wymianę dobrych praktyk.

Powiązania kooperacyjne dolnośląskich podmiotów zrzeszonych w klastry udowadniają, że możliwe jest wspólne wdrażanie nowych rozwiązań organizacyjnych czy technologicznych w sposób efektywny, przynoszący korzyści. Dzięki temu powstają stałe sieci współpracy, przepływu wiedzy i informacji oraz podnoszony jest potencjał regionalnych małych i średnich przedsiębiorstw.

Publikacja została opracowana przez pracowników Działu Innowacji i Konkurencyjności w Wydziale Gospodarki UMWD. Prezentowane informacje zostały zebrane od podmiotów objętych współpracą w ramach programu wsparcia klastrów województwa dolnośląskiego.

1 | DOLNOŚLĄSKI KLASTER BRANŻY SPOŻYWCZEJ

Dolnośląski
Klaster
Branży
Spożywczej

Koordinator:

Dolnośląska Agencja Współpracy Gospodarczej Sp. z o.o.
ul. Kottarska 42, 50-151 Wrocław
e-mail: biuro@dawg.pl
tel. 71 344 02 86
www.dawg.pl
Osoba kontaktowa: Agnieszka Mąka

Data rozpoczęcia działalności: 10.12.2014 r.

Liczba członków: 7 (m.in.: Złota Patoka – Pasieka Wędrowna – Marcin Kalemba, P.P.H.U. LARO Irena Kosoń – Laro Bakalie, Juliversum Julia Daroszevska (Cookie with Love), DUKE Poland Sp. z o.o., Radgeb Sp. z o.o., Dary Natury – Paweł Mazur, Advisory Sp. z o.o.).

Obszar działalności:

Wsparcie i poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw branży spożywczej na Dolnym Śląsku.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

- stymulowanie rozwoju konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy;
- wypracowanie rozwiązań, sprzyjających osiągnięciu lepszej pozycji rynkowej firm skupionych w klastrze i wzrostowi ich konkurencyjności;
- rozwój procesów innowacyjnych i poprawa konkurencyjności branży spożywczej oraz gospodarki na poziomie regionu.

Cele szczegółowe:

- zainicjowanie współpracy przedsiębiorstw, jednostek B+R, instytucji otoczenia biznesu, administracji samorządowej, organizacji pozarządowych w województwie;
- zapewnienie wsparcia organizacyjnego uczestników klastra, stworzenie platformy komunikacyjnej, współpracy i wymiany doświadczeń;
- zapewnienie wsparcia szkoleniowego członków klastra w zakresie polityki marketingowej, standardów jakościowych i źródeł finansowania oraz w zakresie rozwoju współpracy wewnątrz klastra i utrzymywania relacji;
- zapewnienie wsparcia merytorycznego klastra, opracowanie jego dokumentów strategicznych, w tym strategii rozwoju, mapy kompetencji, materiałów promocyjnych, poradnika dobrych praktyk;
- zapewnienie wsparcia w zakresie promocji klastra na rynku polskim i międzynarodowym, stworzenie i promowanie marki Klastra.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w roku 2014 to 57 909,60 zł.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- trzy spotkania robocze członków klastra;
- 20 audytów kompetencyjnych, które umożliwiły poznanie potrzeb, problemów i specyfiki działalności poszczególnych firm działających w sektorze rolno-spożywczym na Dolnym Śląsku;
- strona internetowa do obsługi klastra;
- opracowanie Systemu Identyfikacji Wizualnej Klastra oraz szablonu folderu promocyjnego;
- opracowanie Mapy Kompetencji;
- opracowanie Strategii Rozwoju Dolnośląskiego Klastra Branży Spożywczej.

Planowane działania klastra:

- wsparcie organizacyjne – organizacja i moderowanie spotkań członków klastra, które służyć będą wymianie informacji pomiędzy uczestnikami sieci, nawiązanie współpracy opartej na transferze wiedzy, technologii i rozwiązaniach innowacyjnych pomiędzy członkami klastra przy udziale jednostek samorządu terytorialnego, instytucji otoczenia biznesu, jednostek naukowo-badawczych oraz szkół i uczelni wyższych;
- wsparcie szkoleniowe – organizacja szkoleń dla członków klastra i warsztatów współpracy wewnątrz klastra w zakresie polityki marketingowej, standardów jakościowych i potencjalnych źródeł finansowania;
- wsparcie w zakresie promocji klastra na rynku polskim i międzynarodowym, w tym udział w targach, misjach gospodarczych;
- wsparcie doradcze o charakterze proinnowacyjnym.

2 | DOLNOŚLĄSKI KLASTER EKOENERGETYCZNY EEI – ENERGIA, EKOLOGIA, INNOWACJE

Koordinator:

Fundacja CEDRES

ul. Armii Krajowej 6/6, 50-541 Wrocław

www.klaster-eei.pl

tel. +48 71 780 51 61 faks +48 71 780 52 11

Data rozpoczęcia działalności: 11.04.2006 r.

Liczba członków: 31 (m.in.: Sygma Sp. z o.o., Eco-Termica Sp. z o.o., BMT Polska Sp. z o.o., Dolnośląska Izba Rzemieślnicza, Metalerg Sp. j., Instytut Energetyki PAN w Warszawie, Urząd Miejski w Bielawie, Central Ostrobothnia University of Applied Sciences (Kokkola, Finlandia), Leibniz Institute (Lipsk, Niemcy).

Obszar działalności:

- promowanie i wdrażanie technologii przyjaznych środowisku, obejmujących rozwiązania, których zastosowanie skutkuje mniejszym obciążeniem środowiska w porównaniu z ich odpowiednikami;
- tworzenie oraz rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej, ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury ochrony środowiska.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

Do strategicznych celów klastra należy budowa i rozwój sieci współpracy pomiędzy nauką a gospodarką oraz wzrost udziału energii zielonej w bilansie energetycznym Dolnego Śląska.

Ponadto:

- inspirowanie i realizacja inicjatyw inwestycyjnych w polskich i zagranicznych przedsiębiorstwach działających na terenie kraju oraz w jednostkach samorządu terytorialnego;
- promowanie i wdrażanie technologii przyjaznych środowisku obejmujących rozwiązania, których zastosowanie skutkuje mniejszym obciążeniem środowiska w porównaniu z ich odpowiednikami, tworzenie oraz rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej, ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury ochrony środowiska oraz innowacyjności, a w tym w szczególności wykonywania działań mających na celu: osiągnięcie znaczącego wzrostu wykorzystania biomasy na cele energetyczne na Dolnym Śląsku, wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw wytwarzających dobra inwestycyjne dla sektora bioenergetyki, rozwój nowych technologii, kształcenie specjalistów, rozwój świadomości społecznej, rozwój terenów wiejskich, rozwój technologii odzysku biomasy z odpadów komunalnych i przemysłowych, zmniejszenie zanieczyszczeń biologicznych na terenach wiejskich dzięki rozwojowi biogazowni, wytwarzanie modułów i montaż kompletnych biogazowni bez lub wraz z modułem kogeneracyjnym, rozwój małych kogeneracji na biomasę, wytwarzanie naturalnych nawozów, instalowanie różnego rodzaju suszarni wykorzystujących energię ciepłą z biomasy;

- pokonywanie barier prawnych i finansowych napotykanych podczas realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych;
- skuteczniejsze wspieranie działań zorientowanych na wspieranie inwestycji, ze szczególnym uwzględnieniem inwestycji w ochronę środowiska i innowacje;
- efektywniejsze wykorzystanie środków przewidzianych zarówno na podnoszenie konkurencyjności gospodarki jak i na wyrównywanie różnic w rozwoju regionalnym;
- wspieranie mobilizacji istotnych środków prywatnych i publicznych dla realizacji inicjatyw inwestycyjnych.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w 2010 r. to 74 649, 54 zł.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- budowa strony internetowej i logo;
- trzy katalogi informacyjne przedstawiające artykuły, wywiady i felietony dot. nowoczesnych technologii w zakresie OZE;
- dwa wyjazdy studyjne – transfer dobrych praktyk w zakresie działalności klastrów i relacji kooperacyjnych;
- konferencja pt. „Wybuduj odnawialne źródło energii na biomasę”.

Planowane działania klastra:

Wśród przedsiębiorców najważniejszym ogniwem jest firma SYGMA Sp. z o.o. współpracująca z Wydziałem Biotechnologii Uniwersytetu Wrocławskiego nad nowymi technologiami biogazowymi. Doktor Maciej Sygit wraz z Profesorem Marcinem Łukaszewiczem są twórcami czterech patentów dotyczących technologii niespotykanej w świecie.

Do końca maja 2015 roku trwają prace badawcze na wybudowanym prototypie funkcjonującym na Wydziale Biotechnologii. Pozytywne wyniki pozwolą na opracowanie typoszeregu rozwiązań komercyjnych. Jest to najtwardszy rezultat, jaki możemy zakwalifikować jako efekt, na który m.in. wpływ miały działania Fundacji, klastra oraz projektu „Rozwój Klastra EEI” finansowanego przez UMWD. Współpracujemy również z Zachodnią Izbą Gospodarczą oraz innymi jej członkami, jak chociażby zdobywcami Dolnośląskiego Gryfa (nagrody gospodarczej) – firmami MetalERG i Sky Storage.

3 | DOLNOŚLĄSKI KLASTER ENERGII ODNAWIALNEJ DEKO

Koordynator:

Stowarzyszenie Dolnośląski Klaster Energii Odnawialnej – DEKO
ul. Rynek 1A, 58-100 Świdnica
www.dkeo.pl
e-mail: siph@siph.pl, biuro@deko.pl
Osoba do kontaktu: Ryszard Sobański
tel.: 74 853 50 09, +48 883 380 440, 607 145 517
faks 74 856 93 88

Data rozpoczęcia działalności: 13.02.2008 r.

Liczba członków: 32 (m.in.: Bielawska Agencja Rozwoju Lokalnego Spółka z o.o., Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego SA, Mostostal Dolny Śląsk Sp. z o.o., Solfarm Sp. z o.o., POLTEGOR-INSTYTUT Instytut Górnictwa Odkrywkowego, Politechnika Wrocławska – Wydział Elektryczny).

Obszar działalności:

- odnawialne źródła energii;
- ochrona środowiska naturalnego;
- racjonalna gospodarka energetyczna;
- finansowanie przedsięwzięć z zakresu energii odnawialnej.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

- realizacja działań związanych z ochroną środowiska, w szczególności prowadzących do osiągnięcia założeń Pakietu Energetycznego 3x20;
- dążenie do poprawy stanu środowiska naturalnego Dolnego Śląska, głównie poprzez wspieranie rozwoju oraz promocję odnawialnych źródeł energii oraz racjonalnego gospodarowania energią (oszczędzania energii) w regionie;
- zbudowanie strategicznego kierunku rozwoju klastra w obszarach energetyki odnawialnej i racjonalizacji zużycia energii;
- wykreowanie wizerunku klastra;
- umożliwienie szybkiej i łatwej komunikacji z odbiorcami;
- rozwój partnerstwa pomiędzy członkami klastra;
- aktywizacja związków gospodarczych pomiędzy członkami klastra.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego to 242 460,57 zł (138 114,18 zł w 2010 r., 40 040,19 zł w 2013 r. i 64 306,20 zł w 2014 r.).

Rezultaty z otrzymanych dotacji:

- przeprowadzono cztery audyty technologiczne oraz zbudowano trzy oferty sieciowe dotyczące grupy solarnej, LED-owej i biomasowej;

- opracowano identyfikację wizualną klastra – film, prezentację multimedialną, stronę internetową, materiały reklamowe;
- zorganizowano spotkania organizacyjne;
- zorganizowano warsztaty szkoleniowe;
- zorganizowano spotkania informacyjne dla potencjalnych nowych członków klastra;
- opracowano strategię rozwoju klastra i strategię marketingową ekspansji na rynki zagraniczne;
- wydano folder promocyjny klastra;
- zorganizowano wyjazd na targi;
- zorganizowano konferencję;
- zorganizowano trzy wizyty studyjne: „Konwersja solarna w systemach fotowoltaicznych” (3–6.06.2014 r., miejsce: płn. Austria, płd.-wsch. Niemcy), „Smart grid, micro grid, technologie pro-konsumenckie i inteligentny budynek – doświadczenia niemieckie” (5–8.10.2014 r., miejsce: płd.-zach. Niemcy), „Tyrolskie Budynki Pasywne” (1–6.12.2014 r., miejsce: Austria).

Planowane działania klastra:

- kontynuacja współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej, rozpoczętej w ubiegłym projekcie w zakresie OZE i efektywności energetycznej w szerokim rozumieniu zarówno jeśli chodzi o energię elektryczną, jak i o ciepło:
  - warsztaty dla członków klastra w Centrum Energetycznym w Sulechowie;
  - warsztaty dla członków klastra w Czechach w miejscowości Koberovy – osiedle domów pasywnych;
  - nawiązanie współpracy z klastrami czeskimi i niemieckimi (saksońskimi), dwudniowy wyjazd studyjny;
- kształcenie młodzieży w zakresie OZE i efektywności energetycznej, organizacja kolejnego Forum Młodzieżowego;
- konferencje dla przedsiębiorstw, JST, wspólnot mieszkaniowych jak i osób indywidualnych – trzy edycje w 2015 roku i trzy w 2016;
- współpraca z regionalnymi instytucjami takimi jak Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Aglomeracji Wrocławskich, Dolnośląska Agencja Energii i Środowiska oraz z innymi klastrami, takimi jak np. SIDE Cluster;
- stworzenie „Punktu Informacyjnego dla Prosumentów” w siedzibie klastra w formie usług doradczych,
- stworzenie konsorcjum projektowo-wykonawczego zajmującego się obsługą osób fizycznych i wspólnot oraz spółdzielni mieszkaniowych aplikujących w Programie Prosument przez BOŚ i WFOŚiGW na Dolnym Śląsku;
- promocja Produktów Rekomendowanych DKEO. W portfolio Produktów Rekomendowanych zawarte zostaną urządzenia i usługi obejmujące kotły na biomasę, systemy fotowoltaiczne, kolektory słoneczne, pompy ciepła, MEW. Materiały reklamowe, dyplomy, ogłoszenia w prasie;
- przebudowa strony internetowej – zmiana programu i przetłumaczenie na dwa języki;
- wydanie katalogu informacyjnego o klastrze w języku angielskim.

4 | DOLNOŚLĄSKI KLASTER HODOWCÓW RYB

Dolnośląski Klaster
Hodowców Ryb

Koordinator:

Stawy Milickie SA
Ruda Sułowska 20, 56-300 Milicz
e-mail: biuro@stawymilickie.pl
tel. 71 38 47 110, 71 38 32 482
<http://www.rybacy.eu>

Data rozpoczęcia działalności: 18.10.2012 r.

Liczba członków: 11 (m.in.: Gospodarstwo Rybackie Miłochowice, Gospodarstwo Rybackie Milicz, Gospodarstwo Rolno Rybackie „Stawiec”, Gospodarstwo Rybackie Pierstnica).

Obszar działalności:

Promocja ryb hodowanych na terenie Doliny Baryczy ze szczególnym uwzględnieniem tradycyjnego produktu regionalnego, jakim jest karp milicki, przy dbałości o środowisko naturalne tego obszaru.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

- podniesienie pozycji konkurencyjnej w sektorze rybactwa śródlądowego;
- zwiększenie skali produkcji;
- ochrona i racjonalne wykorzystanie posiadanych zasobów wodnych;
- promocja tradycyjnego produktu regionalnego: karpia milickiego;
- promocja regionu Doliny Baryczy i jej wyjątkowych walorów przyrodniczych.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w roku 2014 to 72 519,54 zł.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- organizacja trzech spotkań dot. strategii rozwoju klastra, w których wzięło udział 30 uczestników reprezentujących dolnośląskie przedsiębiorstwa w branży rybołówstwa;
- utworzenie strony internetowej <http://www.rybacy.eu> oraz fanpage na Facebooku;
- utworzenie strategii rozwoju klastra;
- przeprowadzenie czterech szkoleń, w których wzięło udział 40 osób;
- opracowanie i wydrukowanie w liczbie 2000 szt. książki kucharskiej z przepisami kulinarnymi na dania członków klastra z wszystkich hodowanych gatunków ryb oraz opracowanie elektronicznej wersji tej książki w jęz. niemieckim i angielskim dostępnej na stronie internetowej.

Planowane działania klastra:

- kontynuowanie działań ukierunkowanych na integrację i współpracę przedsiębiorstw z branży rybackiej z Doliny Baryczy;

- zaprojektowanie i rozpoczęcie działalności „banku materiału zarybieniowego” dla członków klastra. Wsparcie członków klastra nadwyżkami materiałów zarybieniowych w sytuacjach kryzysowych;
- kontynuacja wspólnych działań marketingowych;
- kojarzenie przez lidera klastra – spółkę Stawy Milickie – pozostałych członków z klientami handlowymi;
- wypracowanie wspólnej, uzupełniającej się oferty z zakresy turystyki przyrodniczej, ekologicznej i wędkarskiej;
- dzielenie się wiedzą i dobrymi praktykami pomiędzy członkami klastra;
- organizacja kolejnej edycji „Karczmy Rybackiej 2015” – corocznego święta rybaków i wręczenie nagród dla osób zasłużonych dla branży, tzw. Odznaki Złotej Łuski.

5 | DOLNOŚLĄSKI KLASTER METALOWY

Koordynator:

Agencja Rozwoju Regionalnego „ARLEG SA”
ul. M. Rataja 26, 59-220 Legnica
e-mail: adam.zysk@arleg.eu
<http://dkm.arleg.eu/>
Osoba kontaktowa: Adam Zysk
tel. 76 862 35 22

Data rozpoczęcia działalności: 12.01.2013 r.

Liczba członków: 13 (m.in.: Delta Sp z o. o., BUD – STAL – TEST II mgr Barbara Bossowska-Zdziech, Krakmet. Fabryka Maszyn I Wyrobów Metalowych. Inż. Krakowski E., METAROL Sp. z o.o., EMITEST-EKO Sp. z o.o.).

Obszar działalności:

Dolnośląski Klaster Metalowy to grupa przedsiębiorstw z branży metalowej, współpracujących wzajemnie ze sobą, z jednostkami naukowo-badawczymi oraz instytucjami otoczenia biznesu. Firmy zrzeszone w Dolnośląskim Klastrze Metalowym mają swoje siedziby w Legnicko-Głogowskim Okręgu Miedziowym, który stanowi przykład konurbacji, położonej na obszarze miejsko-przemysłowym w województwie dolnośląskim.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

- rozszerzenie i umocnienie współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi i instytucjami tworzącymi klaster;
- stworzenie możliwości wymiany informacji o technologiach i organizacji pracy przedsiębiorstw;
- tworzenie wspólnej ścieżki rozwoju inwestycyjnego;
- skuteczniejsze wdrażanie rozwiązań naukowo-technicznych, wynalazków, patentów;
- skuteczne i efektywne pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych;
- wprowadzenie nowych produktów i usług na rynek;
- pozyskiwanie zagranicznych partnerów do współpracy;
- uczestnictwo w międzynarodowych projektach;
- efektywniejsze wykorzystanie potencjału kadry i możliwości jej kształcenia na potrzeby branży;
- tworzenie nowych miejsc pracy;
- stałe podnoszenie kwalifikacji kadr sektora;
- propagowanie przedsiębiorczości ze szczególnym naciskiem na postawy proinnowacyjne;
- kształtowanie jak najlepszego wizerunku klastra poprzez wspólne działania promocyjne.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w roku 2013 to 61 288,99 zł.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- system identyfikacji wizualnej;
- produkcja materiałów promocyjnych;
- organizacja trzech spotkań branżowych;
- udział w targach EUROTOOL w Krakowie;
- publikacja artykułów w prasie;
- organizacja konferencji.

Planowane działania klastra:

- rozwijanie wspólnego produktu;
- wykonanie analiz rynkowych (rynek pojemników podziemnych i małej architektury);
- wykonanie analiz technicznych dotyczących stosowanych rozwiązań ww. produktów;
- wypracowanie nowych koncepcji innowacyjnych produktów (warsztaty);
- rozbudowanie struktur klastra o nowe podmioty;
- indywidualne projekty członków klastra.

6 | DOLNOŚLĄSKI KLASTER MOTORYZACYJNY

**DOLNOŚLĄSKI
KLASTER MOTORYZACYJNY**

Koordinator:

Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA
Ul. Św. Maksymiliana Kolbe 14
59-220 Legnica
e-mail: sekretariat@lsse.pl
<http://dkm-automotive.pl/>
tel.: +48 76 727 74 70 faks +48 76 727 74 74

Data rozpoczęcia działalności: 14.11.2014 r.

Liczba członków: 19 (m.in.: Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA, Basf Polska Sp. z o.o., Faist ChemTec Sp. z o.o., Fiuka Polska Sp. z o.o., Gates Polska Sp. z o.o., Haerter Technika Wytłaczania Sp. z o.o., HMT Heldener Metalltechnik Sp. z o.o. & Co Sp. k.).

Obszar działalności:

Wymiana wiedzy, generowanie oraz wdrażanie nowych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych w branży motoryzacyjnej. Stworzenie firmom nowych możliwości robienia wspólnych zakupów niższym kosztem oraz otrzymywania wsparcia na rozwój innowacyjnych projektów z dotacji unijnych. Dolnośląski Klaster Motoryzacyjny to projekt, który wpływa na podniesienie poziomu innowacyjności województwa oraz wzmacnia współpracę między firmami inwestującymi w regionie.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

Celem utworzenia klastra jest zwiększenie potencjału innowacyjnego firm branży motoryzacyjnej prowadzących działalność na terenie Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz całego Regionu Polski Południowo-Zachodniej poprzez zapewnienie im wspólnego dostępu do nowoczesnych technologii, bazy edukacyjnej oraz wspomaganie transferu wiedzy i doświadczenia.

Planowane działania klastra:

Działania:

- organizowanie szkoleń, warsztatów, seminariów oraz konferencji tematycznych;
- informowanie o trendach i innowacjach technologicznych, gospodarczych i społecznych, dotyczących podmiotów z branży motoryzacyjnej oraz branż pokrewnych;
- inicjowanie, opiniowanie i wdrażanie projektów mających na celu rozwój DKM oraz projektów badawczo-rozwojowych;
- wspieranie procesu inicjowania współpracy między podmiotami z branży motoryzacyjnej oraz branż pokrewnych poprzez inicjowanie kontaktów w branży, pomiędzy branżami oraz pomiędzy przedsiębiorcami, jednostkami naukowymi oraz instytucjami publicznymi;
- wspieranie transferu wiedzy i doświadczenia między partnerami;

- wspieranie transferu technologii między partnerami, oraz między partnerami a jednostkami naukowymi oraz badawczo-rozwojowymi w celu zwiększenia potencjału innowacyjnego firm branży motoryzacyjnej.

27.02.2015 r. podczas spotkania partnerów Dolnośląskiego Klastra Motoryzacyjnego doszło do podpisania porozumienia Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest-Park” i Politechniki Wrocławskiej z Akademią Górniczo-Hutniczą o rozpoczęciu współpracy z *Institutem Autostrada Technologii i Innowacji (IATI)*. Główne założenia Instytutu to wymiana wiedzy na temat potencjału badawczo-rozwojowego, analiza zasobów produkcyjnych, poszukiwanie nowych rozwiązań technologicznych, pozyskiwanie środków na realizację wspólnych projektów oraz nawiązanie kontaktów naukowo-biznesowych między firmami strefowymi a uczelniami będącymi Partnerami Instytutu. Współpraca stref ekonomicznych z *Institutem* to krok ku specjalizacji stref i szansa na rozwój innowacyjności przedsiębiorstw. Dzięki powołaniu *Instytutu*, środowiska naukowe i przemysł połączyły siły na rzecz budowy tzw. centrów kompetencji. Wspólnie chcą pracować nad rozwojem regionalnych inteligentnych specjalizacji oraz rozwiązywać konkretne problemy techniczne i technologiczne w ściśle wyspecjalizowanych zespołach. Działania IATI skupione są wokół wybranych obszarów tematycznych, związanych m.in. z energetyką, transportem, bezpieczeństwem (w tym przemysłowym i militarnym), wydobywaniem i przetwarzaniem surowców oraz technikami informacyjnymi i komunikacyjnymi. Zakres prac IATI jest zgodny z polami badawczymi, które definiuje projekt Ministerstwa Gospodarki „Foresight technologiczny przemysłu – InSight2030”.

7 | DOLNOŚLĄSKI KLASTER NANOTECHNOLOGII

Koordynator:

*Fundacja Wspierania Nanonauki
i Nanotechnologii NANONET*

Siedziba: ul. Stabłowicka 147/149, 54-066

Wrocław

Oddział: ul. Bankowa 14/218, 40-007 Katowice

fundacja@nanonet.pl

biuro@nanonet.pl

<http://www.nanodolnyslask.pl/>

Data rozpoczęcia działalności: 29.10.2014 r.

Liczba członków: 9 (m.in.: Wrocławskie Centrum Badań EIT+ Sp. z o.o., Brante Partners, OPTICON Nanotechnology, Instytut Elektrotechniki Oddział Technologii i Materiałoznawstwa Elektrotechnicznego we Wrocławiu, Gorden, UV SUD).

Obszar działalności:

Promocja nowoczesnej przedsiębiorczości opartej na rozwiązaniach nanotechnologicznych oraz upowszechnianie wyników badań naukowych w tej dynamicznie rozwijającej się dyscyplinie nauki.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

- zbudowanie mechanizmów umożliwiających i ułatwiających uzyskanie dostępu do wiedzy, transfer i wdrażanie najnowszych osiągnięć technologicznych, obniżenie kosztów działalności bieżącej poprzez usprawnienie wymiany informacji pomiędzy członkami klastra;
- umożliwienie komunikacji pomiędzy podmiotami z branży nanotechnologicznej, wymiana doświadczeń;
- tworzenie powiązań pomiędzy przedsiębiorstwami oraz przedsiębiorcami a naukowcami w celu realizacji większych projektów;
- działania zmierzające do uproszczenia procedur administracyjnych oraz przyczynianie się do wzrostu innowacyjności w regionie;
- rozwijanie współpracy z Śląskim Klastrem Nanotechnologicznym poprzez spotkania B2B (wizyty studyjne) oraz wypracowanie dobrych praktyk zmierzających do utworzenia Krajowego Klastra Kompetencji wspieranego przez firmy dolnośląskie i śląskie;
- prowadzenie działalności na rzecz wzmocnienia współpracy w gronie członków klastra oraz przy udziale innych przedsiębiorców i instytucji naukowych, w celu podejmowania wspólnych przedsięwzięć badawczych i wdrożeniowych w dziedzinie nanotechnologii oraz efektywnego transferu rezultatów tych przedsięwzięć do praktyki gospodarczej.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w 2014 r. to 57 222,22 zł.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- stworzenie strony internetowej jako bazy i platformy wymiany informacji;
- tworzenie mapy kompetencji przedsiębiorstw działających w obszarze nanotechnologii w województwie dolnośląskim;
- przygotowanie analizy potencjału naukowo-badawczego;
- przygotowanie analizy potencjału rynkowego przedsiębiorstw dolnośląskich;
- stworzenie zestawienia projektów z dziedziny nanotechnologii realizowanych przez jednostki naukowe na Dolnym Śląsku;
- organizacja stoiska targowego podczas Targów INNO-TECH EXPO w Kielcach;
- uczestnictwo w konferencji NANO PL Kielce 2014;
- uczestnictwo w konferencji NANOCON BRNO 2014;
- organizacja dwóch spotkań (w Katowicach i we Wrocławiu) dla przedsiębiorców oraz przedstawicieli nauki.

Planowane działania klastra:

- rozwój przedsiębiorczości w dziedzinie nanotechnologii opartej na współpracy sektora naukowego i gospodarczego;
- inicjowanie współpracy z organami władzy i administracji publicznej na rzecz przyjęcia nowych rozwiązań organizacyjno-prawnych i finansowych sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości;
- zwiększanie rozpoznawalności i promocji Dolnego Śląska w skali krajowej i międzynarodowej, jako regionu aktywnie wspierającego rozwój przedsiębiorczości w dziedzinie nanotechnologii;
- prowadzenie działalności na rzecz wzmocnienia współpracy w gronie członków klastra oraz przy udziale innych przedsiębiorców i instytucji naukowych;
- wspieranie członków klastra w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania działalności badawczo-wdrożeniowej, wytwórczej i usługowej.

Działania w I połowie 2015 roku:

- Fundacja Nanonet została współorganizatorem konferencji podsumowującej II edycję Miejskiego Programu Wsparcia Współpracy Szkolnictwa Wyższego i Nauki oraz Sektora Aktywności Gospodarczej „Mozart”, która odbyła się 14 kwietnia 2015 r. we Wrocławskim Centrum Badań EIT+. Konferencja to kolejna okazja do wymiany poglądów i doświadczeń między przemysłem a nauką oraz dowód na rozwijającą się współpracę klastra (Fundacji) z organami administracji publicznej. W konferencji udział wzięli przedstawiciele ponad 50 przedsiębiorstw z regionu. Fundacja Nanonet (Dolnośląski Klaster Nano) przeprowadziła panel dyskusyjny z udziałem TÜV SÜD, WCB EIT+, Fundacji Nanonet, INTiBS PAN pt. Bezpieczeństwo i normalizacja a rozwój przedsiębiorczości w dziedzinie nanotechnologii.
- W czerwcu 2015 odbyła się prezentacja Dolnośląskiego Klastra Nano we Wrocławskim Parku Technologicznym. Spotkanie wspierane przez Wrocławskie Centrum Transferu Technologii poświęcone zostało m.in. poznaniu oferty firm mających siedzibę w WPT oraz członków Klastra.

Dalsze działania klastra podzielić można na kilka kierunków:

- 1) Projekt: Dekontaminacja ścieków komunalnych (szpitale, domy starców, statki). Projekt z udziałem Cluster Nanotechnologie, Cluster Chemie Bayern, Fraunhofer ITC;
- 2) Projekt: Stworzenie „Mostu Współpracy”/Networking z klastrami bawarskimi.

A także:

- internacjonalizacja klastra (udział w targach międzynarodowych);
- udział w misjach gospodarczych, giełdach kooperacyjnych;
- promocja klastra na arenie krajowej wraz z aktywnym poszukiwaniem członków oraz prezentacją oferty (targi, konferencje).

Powyższe trzy punkty dają szansę nawiązania współpracy między instytucjami naukowymi a przedsiębiorcami. Ponadto umożliwiają zawiązanie współpracy biznesowej z partnerami zagranicznymi. Warto tu zaznaczyć, iż nanotechnologia jest dynamicznie rozwijającą się gałęzią przemysłu, bardzo interdyscyplinarną. Ściśle łączy się z przemysłem chemicznym, elektronicznym, zaawansowanych materiałów czy farmaceutycznym. Dlatego szukanie potencjalnych klientów wyrobów i usług na arenie międzynarodowej wydaje się być kluczowe dla rozwoju firm regionu. Jednak bez wsparcia finansowego z funduszy publicznych nie będzie możliwe zrealizowanie planów. Budowanie gospodarki opartej na wiedzy nie będzie możliwe bez nawiązania ścisłej współpracy nauka-biznes. Od kilku lat obserwujemy pozytywną tendencję w tym obszarze, jednak ciągle niewystarczającą. Stworzenie platformy wymiany pomysłów, np. w formie paneli dyskusyjnych, z udziałem przedsiębiorców i naukowców, pozwoli zwrócić uwagę na szanse oraz wskaże bariery dla rozwoju dziedziny.

Działania ciągłe:

- organizacja cyklicznych spotkań dla członków klastra w celach szkoleniowych (np. nt. pozyskiwania funduszy na badania i rozwój, możliwościach uzyskania wsparcia ze źródeł publicznych, praktycznych aspektów pisania wniosków projektowych) oraz prezentacji aktualnych trendów, prowadzonych badań w regionie i kraju;
- szkolenie kadry zarządzającej klastrem z zakresu przeprowadzania audytu technologicznego, tworzenia łańcuchów wartości, badań marketingowych ect. W dalszej kolejności pozwoli to na lepsze poznanie rynku oraz przedsiębiorców.

8 | DOLNOŚLĄSKI KLASTER TECHNOLOGII FOTONICZNYCH

Koordynator:

Wrocławskie Centrum Badań EIT+ Sp. z o.o.
ul. Stabłowicka 147, 54-066 Wrocław
biuro@eitplus.pl
www.dktf.eitplus.pl
<http://www.eitplus.pl/>
tel. +48 71 720 16 01
faks +48 71 720 16 00

Data rozpoczęcia działalności: 2011 r.

Liczba członków: 9 (m.in.: Lasertex Sp. z o.o., FOTS, Holografia Polska AMP, Fiberon Technologies Inc., COMEX Sp. z o.o., NANO-TECH Sp. z o.o., Sbog, Arta Tech, Fundacja Nanonet).

Obszar działalności:

Misją Dolnośląskiego Klastra Technologii Fotonicznych (DKTF) było kształtowanie Dolnego Śląska jako innowacyjnego regionu rozwoju fotoniki, rozpoznawalnego w kraju i na świecie. Inicjatywa utworzenia KTF powstała na bazie utworzonych już w ramach Wrocławskiego Centrum Badań EIT+ przedsięwzięć, takich jak NANOKLASTER oraz Forum Akademia dla Biznesu A2B.

Sygnatariuszami umowy konsorcjum DKTF były: podmioty gospodarcze, instytucje naukowe, jednostki naukowo-badawcze, władze lokalne, media oraz organizacje pozarządowe mające siedzibę na Dolnym Śląsku. Konsorcjum jest wynikiem współdziałania na rzecz wielopłaszczyznowej integracji dyscyplin naukowych i przemysłowych w dziedzinie fotoniki województwa dolnośląskiego.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

Cel główny klastra to pobudzenie rozwoju gospodarczego firm działających w województwie dolnośląskim w obszarze fotoniki (źródła światła, przetwarzania informacji, technologii telekomunikacyjnych, urządzeń diagnostycznych, zabezpieczeń, materiałów fotonicznych, technologii fotowoltaicznych, optoelektroniki).

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w 2011r. to 76 253,90 zł.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- stworzenie podstrony internetowej jako bazy i platformy wymiany informacji;
- opracowanie publikacji branżowej – analizy rynku fotonicznego;
- opracowanie katalogu firm działających w branży fotonicznej;
- sformułowanie dwóch nowych projektów R+D.

Planowane działania klastra: klaster nie prowadzi działalności od grudnia 2012 r.

9 | DOLNOŚLĄSKI KLASTER TURYSTYKI

Koordinator:

Fundacja „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego

Krzyżowa 7, 58-112 Grodziszczce

e-mail: dkt@krzyzowa.org.pl

www.turystykadolnyslask.pl

tel.: 74 85 00 364, 797-993-698

Data rozpoczęcia działalności: 2012 r.

Liczba członków: 30 (m.in.: Stowarzyszenie Góry Sowie, Pałac Krasków, Browar Świdnicki, Hotel Pod Wierzbą, Starostwo Powiatowe w Świdnicy, Nadleśnictwo Świdnica, Akademia Turystyki Aktywnej).

Obszar działalności:

Współpraca i promocja regionu, jego walorów turystycznych, historycznych i krajoznawczych poza granicami województwa i kraju.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

- integracja środowisk samorządu terytorialnego, gospodarczego i zawodowego oraz osób, instytucji i organizacji zainteresowanych rozwojem turystycznym województwa, a dzięki temu możliwość rozwoju sektora MŚP i członków klastra;
- poprawa infrastruktury turystycznej i bazy członków DKT;
- stworzenie powiązań kooperacyjnych członków DKT;
- poprawa współpracy podmiotów gospodarczych turystyki z władzami regionalnymi;
- prowadzenie i organizowanie szkoleń członków DKT;
- podejmowanie inicjatyw służących podnoszeniu jakości świadczonych usług turystycznych;
- edukacja w zakresie ochrony środowiska, racjonalnej gospodarki energią (oszczędzania energii), odnawialnych źródeł energii oraz możliwości zastosowania tych rozwiązań w turystyce;
- promocja zdrowia (turystyka zdrowotna, promocja sportu i zdrowego trybu życia, integracja osób niepełnosprawnych etc.);
- kooperacja podmiotów DKT w celu skumulowania ich potencjału, wykorzystania efektów synergii i skali działania członków DKT;
- bezpośrednie i pośrednie zaangażowanie w przygotowanie, oferowanie i realizowanie usług oraz produktów turystycznych;
- wzrost poziomu atrakcyjności turystycznej członków klastra;

- wykorzystanie naturalnego potencjału regionu jako bazy przy jednoczesnym wykorzystaniu infrastruktury, usługodawców i dostawców, otoczenia biznesowego, a także instytucji publicznych, które jak w żadnym innym sektorze gospodarki mogą aktywnie włączyć się w działania DKT.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w 2013 r. to 55 139,16 zł.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- organizacja warsztatów szkoleniowych dla członków klastra ukierunkowanych na wewnętrzny rozwój klastra;
- organizacja spotkań informacyjnych dla potencjalnych nowych członków klastra;
- przygotowanie i aktualizacja strony internetowej klastra;
- zakup ścianki wystawienniczej;
- wizyta studyjna;
- organizacja dwóch misji gospodarczych.

Planowane działania klastra:

- ze środków własnych członkowie klastra będą pracowali nad wdrożeniem projektu „Wzmocnienie powiązań kooperacyjnych przez rozwój wspólnego produktu: systemu poleceń” oraz będą realizować projekty z zakresu marketingu i promocji. W tym celu wykorzystany zostanie potencjał Krzyżowej i imprez tam organizowanych: m.in. Festiwal Balonów Krzyżowa 2015 (dostęp do ok. 10 tysięcy klientów) oraz dożynek (corocznie 6 tysięcy klientów). Wzrost współpracy międzysektorowej jest i będzie projektem finansowanym ze środków własnych członków;
- ze środków zewnętrznych planowany jest projekt uruchomienia ścieżki nordic walking oraz odbudowa szlaków rowerowych na terenie powiatu świdnickiego;
- wspólnie z partnerami z Czech chcemy stworzyć projekt aktywizujący sportowo i turystycznie społeczeństwo;
- Dolnośląski Klaster Turystyki będzie chciał współpracować z Klastrem Energetyki Odnawialnej w zakresie edukacji i turystyki ekologicznej;
- w planach jest także aplikowanie o środki z zakresu innowacji gospodarczych do projektów Horyzont 2020;
- klaster – działając lokalnie – włączony będzie do współpracy przy projekcie ożywienia ruchu turystycznego w Świdnicy i okolicy.

10 | GEOTERMALNY KLASTER UZDROWISKOWY AGLOMERACJI WAŁBRZYSKIEJ

Koordinator:

Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego SA
ul. Szczawieńska 2, 58-310 Szczawno-Zdrój
e-mail: darr@darr.pl
tel.: 74 64 80 437, 74 64 80 423
www.darr.pl

Data rozpoczęcia działalności: 2014 r. (decyzja o utworzeniu klastra została przesunięta do czasu znalezienia potencjalnego źródła finansowania odwiertów termalnych).

Liczba członków: 0 – klaster w fazie inicjacji

Obszar działalności:

Wykorzystanie potencjalnie występujących na terenach Aglomeracji Wałbrzyskiej źródeł geotermalnych.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

Cele projektu:

Przygotowanie i opracowanie dokumentów budujących podstawę dla utworzenia klastra, zaprojektowanie struktury organizacyjnej, opis wdrożenia działalności oraz określenie strategii rozwoju klastra.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w roku 2014 to 52 438,26 zł.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- zorganizowanie szkolenia na temat perspektyw rozwoju energetyki i turystyki geotermalnej w Polsce;
- zorganizowanie i przeprowadzenie wizyty studyjnej w Austrii na temat geotermalnej gospodarki turystycznej i energetycznej;
- przygotowanie i wykonanie dwóch opracowań analityczno-doradczych budujących podstawę dla utworzenia klastra;
- przygotowanie i wykonanie raportu doradczego pn. „Koncepcja utworzenia i rozwoju Geotermalnego Klastra Uzdrowiskowego Aglomeracji Wałbrzyskiej” składającego się z dwóch opracowań doradczych pn.: a) Koncepcja struktury organizacyjnej, zasad zarządzania i sposobów finansowania działalności Geotermalnego Klastra Uzdrowiskowego Aglomeracji Wałbrzyskiej i b) Strategia rozwoju działalności Geotermalnego Klastra Uzdrowiskowego Aglomeracji Wałbrzyskiej.

Planowane działania klastra:

Decyzja o utworzeniu klastra została przesunięta do czasu wyszukania potencjalnego źródła finansowania odwiertów termalnych.

11 | KARKONOSKO-IZERSKI KLASTER TURYSTYCZNY

Karkonosko-Izerski Klaster Turystyczny

Koordinator:

Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego SA
ul. 1 Maja 27, 58-500 Jelenia Góra
e-mail: kontakt@kikt.com.pl
tel. 75 75 27 500, fax 75 75 22 794
www.kikt.com.pl

Data rozpoczęcia działalności: 9.10.2014 r.

Liczba członków: 10 (m.in.: Hotel Artus w Karpaczu, Hotel Caspar w Jeleniej Górze-Cieplicach Śląskich-Zdroju, Pałac Wojanów, Huta Julia, Rezydencja Villa Nova, Discover Silesia Biuro Podróży, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, KARR SA, CMS Consulting InGoSTur Instytut Gospodarki turystycznej w Jeleniej Górze).

Obszar działalności:

Wspieranie szeroko rozumianej branży turystycznej poprzez stworzenie trwałych ram współpracy opartych na transferze wiedzy, technologii i rozwiązań innowacyjnych oraz łączeniu potencjału przedsiębiorców, instytucji otoczenia biznesu, jednostek naukowo-badawczych, a także samorządów w celu stworzenia rozpoznawalnej marki regionu karkonosko-izerskiego oraz realizowania wspólnych celów uczestników klastra.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

Celem klastra, będącego platformą współpracy przedsiębiorców, jednostek samorządu terytorialnego, sfery naukowo-badawczej oraz wszystkich osób i instytucji zainteresowanych rozwojem gospodarki turystycznej w regionie karkonosko-izerskim, jest stworzenie możliwości kompleksowego wykorzystania potencjałów przedsiębiorstw, jednostek samorządu terytorialnego i instytucji nauki w celu przyspieszenia rozwoju regionu, w szczególności przez:

- kreowanie innowacyjnych produktów turystycznych;
- udział w regionalnych, krajowych i transgranicznych inicjatywach, szlakach i produktach turystycznych;
- promocję regionu.

Obszar działalności KIKT teren Aglomeracji Jeleniogórskiej oraz miasto Świeradów-Zdrój, należący do sześciu powiatów (jeleniogórskiego i grodzkiego Jelenia Góra oraz: jaworskiego, lubańskiego, lwóweckiego i złotoryjskiego).

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w roku 2014 to 32 722,02 zł.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- przygotowanie dwóch raportów z przeprowadzonych badań potencjału turystycznego w obszarze działania klastra;

- wykonanie Księgi znaku klastra;
- wykonanie strony internetowej klastra + roll-up;
- opublikowanie w pismach branżowych trzech artykułów prasowych;
- zorganizowanie spotkania branżowego klastra.

Planowane działania klastra:

- **Opracowanie koncepcji regionalnych ścieżek rowerowych, biegowych i pieszych:**
opracowanie spójnego dla całej Kotliny (wszystkich gmin) systemu skoordynowanych i wzajemnie skomunikowanych ścieżek rowerowych, biegowych i pieszych oraz powiązanych z nimi punktów obsługi ruchu turystycznego wraz z ich odpowiednim oznakowaniem oraz opracowaniem map promujących te trasy. Reklamowanie Kotliny również jako raj dla cyklistów (górkich i szosowych) oraz biegaczy. Zorganizowanie cyklicznych imprez ogólnopolskich dla cyklistów i biegaczy – na wzór Biegu Piastów.
- **Kampania promocyjna dla regionu karkonosko-izerskiego:**
planowana kampania promocyjna ma mieć charakter ponadregionalny. Założeniem głównym jest zainteresowanie jak najszerszego grona potencjalnych turystów z Dolnego Śląska, Polski oraz Europy regionem karkonosko-izerskim oraz utrwaleniem w ich świadomości dynamicznie rozwijającej się marki turystycznej „Karkonosze i Góry Izerskie”. Projekt ma na celu także podniesie jakości informacji i standardów związanych z obsługą ruchu turystycznego. Cele te mają być głównie osiągnięte poprzez szerokie, wykorzystujące najnowsze trendy promocyjne, rozpowszechnianie informacji związanych z Karkonoszami i Górami Izerskimi oraz możliwościami realizacji w tym regionie różnych form turystyki aktywnej i kulturowej.
Finansowanie: pozyskanie środków publicznych
- **Utworzenie Regionalnego Centrum Informacji Turystycznej – regionalna pracownia krajoznawcza Sudetów Zachodnich:**
Centrum Informacji Regionalnej w Bukowcu winno być utworzone w połączeniu z funkcjonującą już Regionalną Pracownią Krajoznawczą Karkonoszy działającą przy Związku Gmin Karkonoskich. Cele działalności:
  - koordynacja portalu www.karkonosze.eu jako głównego portalu informacyjnego dla regionu;
  - informacja o jakościowych atrakcjach i produktach regionalnych związanych z historią oraz tradycyjnym rzemiosłem Kotliny Jeleniogórskiej, Karkonoszy i Gór Izerskich;
  - informacja o zróżnicowanej ofercie pobytowej i gastronomicznej regionu;
  - dystrybucja folderów i wydawnictw informacyjnych o regionie;
  - dystrybucja informacji do instytucji zewnętrznych, m.in.: biur podróży, informacji turystycznych, prasy itp. na Dolnym Śląsku i Polsce o regionie i organizowanych atrakcjach turystycznych;
  - prowadzenie kalendarza wydarzeń w regionie;
  - sprzedaż wydawnictw regionalnych oraz biletów na wydarzenia kulturalne i sportowe w regionie.
 Koordynacja akcji promocyjnych w ramach Karkonosko-Izerskiego Klastra Turystycznego.
- **Opracowanie i wydanie albumu promocyjnego dla regionu karkonosko-izerskiego:**
album promocyjny wydany w czterech językach (polskim, czeskim, niemieckim, angielskim) przedstawiałby w atrakcyjny sposób region karkonosko-izerski. Treść wydawnictwa przedstawi krajobraz przyrodniczo-kulturowy regionu, najważniejsze miasta, główne imprezy cykliczne kulturalne i sportowe oraz atrakcyjne możliwości spędzania wolnego czasu.
- **Opracowanie koncepcji szlaku turystycznego (wg Strategii Rozwoju Polski Zachodniej):**
projekt będzie efektem podjętych przez KIKT prac studialnych, celem których jest wskazanie możliwych do realizacji w partnerstwie województw zachodnich sieciowych

produktów turystycznych, wykorzystujących wspólne dziedzictwo kulturowe i wspólne walory przyrodnicze.

- **Diagnoza stanu zagospodarowania i rynku turystycznego Aglomeracji Jeleniogórskiej:**
opracowanie „Diagnozy stanu zagospodarowania i rynku turystycznego Aglomeracji Jeleniogórskiej” z uwzględnieniem powiązań międzyregionalnych i międzynarodowych – zadanie badawcze zlecone instytucji naukowej, następnie wydanie diagnozy w formie książkowej i udostępnienie w Internecie na portalu KIKT i instytucji współpracujących.
- **Opracowanie Strategii Rozwoju Turystyki Aglomeracji Jeleniogórskiej – Obszaru Strategicznej Interwencji na lata 2015–2025:**
opracowanie Strategii Rozwoju Turystyki AJ umożliwi kompleksową ocenę potencjału obszaru i stanowi podstawę do prowadzenia skoordynowanej polityki turystycznej, w tym tworzenie innowacyjnych zintegrowanych produktów, ich promocję i dystrybucję.
- **Promocja działań klastra, pozyskiwanie nowych członków, działalność bieżąca**
- **Prowadzenie strony internetowej KIKT, w szczególności wersji obcojęzycznych**
- **Wymiana doświadczeń z turystycznymi klastrami polskimi i zagranicznymi:**
podczas seminariów organizowanych przez Ministerstwo Gospodarki i PARP nawiązano kontakt z kilkoma polskimi klastrami turystycznymi, w efekcie czego KIKT złożył Ministerstwu Sportu i Turystyki propozycję zorganizowania ogólnopolskiego spotkania klastrów turystycznych. Podczas ITB w marcu 2015 roku nawiązano kontakty międzynarodowe, efektem których będą wspólne przedsięwzięcia – do uszczegółowienia w niedalekiej przyszłości.

12 | KLASTER CENTRUM TECHNOLOGII ENERGETYCZNYCH

Koordinator:

OTS Wolna Przedsiębiorczość
ul. Stalowa 2, 58-100 Świdnica
e-mail: biuro@fea.pl
tel. 74 645 01 31
<http://cte.fea.pl/Klaster-CTE>

Data rozpoczęcia działalności: 10.01.2008 r.

Liczba członków: 74 (m.in.: SONEL SA Świdnica, INNPACK Sp. z o.o., ELEKTROSTER Sp. z o.o., VIESSMANN Sp. z o.o., EKALTECH Biuro Inżynierii Systemowej, SKJ KLIMA Sp. z o.o., HOME&MORE Sp. z o.o., BECKOFF Automation Sp. z o.o., INNOVENERGY Sp. z o.o., WOLF System Sp. z o.o., AKLIMA DKT Tomasz Krupski Sp. j.).

Obszar działalności:

Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz wdrażanie technologii związanych z efektywnością energetyczną. Opierając się na bazie badawczo-rozwojowej CTE, chcemy wspólnie wypracować innowacyjne koncepcje budynków energooszczędnych ze zintegrowanymi systemami energetycznymi. W ramach ponadbranżowej współpracy, technologie, produkty i usługi staną się częścią gotowych, kompleksowych rozwiązań energetycznych wprowadzanych na rynek.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

- zwiększenie konkurencyjności Klastra Centrum Technologii Energetycznych;
- zwiększenie zdolności klastra do działań związanych z internacjonalizacją;
- zwiększenie zdolności klastra do tworzenia mechanizmów współpracy sieciowej i partnerstwa.

Projekty i inicjatywy w trakcie realizacji:

- **Centrum Technologii Informatycznych** to obiekt badawczo-rozwojowy, 1200m², swoiste laboratorium nowych technologii budownictwa energooszczędnego i technologii generowania zielonej energii dla budynku z własnych źródeł, jedna z bardziej innowacyjnych inwestycji w Polsce, przy okazji obiekt badawczo-rozwojowy dla kilkudziesięciu firm skupionych w grupie klastrowej Domy Czystej Energii. Służy wprowadzaniu nowych technologii na rynku z wykorzystaniem nowego, klastrowego modelu biznesowego. Projekt jest wynikiem partnerstwa zawiązanego z Politechniką Wrocławską, województwem dolnośląskim i miastem Świdnica.
- **Współpraca nauka-przemysł: interdyscyplinarne zespoły naukowców i praktyków.** W skład zespołów wchodzi 45 specjalistów, w tym 14 ekspertów z Politechniki Wrocławskiej. Zespół tworzą: architekci, fizycy budowli, instalatorzy, projektanci, energetycy, specjaliści od małych instalacji OZE oraz systemów wentylacyjno-klimatyzacyjnych i mikrobiologii, a także ekonomiści i eksperci od pozyskiwania finansowania. Obecnie funkcjonują trzy ponadbranżowe zespoły: „Energooszczędne budynki”, „Mikrogeneracja w budynkach”, „Projekty generacji rozproszonej”.

- **Projekt „CTE – w stronę specjalizacji fotowoltaicznej”** (częściowe dofinansowanie w ramach PO Innowacyjna Gospodarka, działanie 5.2). To jeden z najambitniejszych obecnie realizowanych w Polsce projektów badawczych dot. technologii fotowoltaicznych. Jest to projekt inwestycyjny, którego celem jest utworzenie wiodącego w Polsce centrum kompetencji dotyczących technologii PV, wraz z zapleczem technologiczno-badawczym oraz bazą ekspercką w zakresie rozwoju innowacyjnych systemów monitoringowych PV, doradztwa technologicznego i ekonomiczno-finansowego, projektowania systemów, tworzenia standardów technicznych i jakościowych dla technologii PV w Polsce.
- **Centrum Transferu Technologii (CTT) w Świdnicy** (częściowe dofinansowanie w ramach RPO WD działanie 1.4). CTT tworzy grupa inżynierów i konsultantów, aktywnie poszukująca nowatorskich sposobów wprowadzania na rynek technologii, które służą promocji firm z Klastra CTE, promocji technologii oraz wspólnie wypracowanych rozwiązań modelowych budynków niskoenergetycznych. Zespół CTT także pomaga inwestorom i przedsiębiorstwom w pozyskaniu finansowania na wdrażanie innowacyjnych technologii. CTT uczestniczy również w realizacji zaawansowanych usług proinnowacyjnych (audyty technologiczne przedsiębiorstw, usługi transferu technologii, komercjalizacja innowacyjnych rozwiązań wypracowanych w jednostkach naukowo-badawczych, formułowanie koncepcji zintegrowanych projektów technologicznych od pomysłu poprzez biznes-plan, pozyskanie finansowania, aż do wdrożenia rynkowego, ocena czystości patentowej, ocena potencjału rynkowego dla nowych technologii, aktywne metody promocji innowacji).
- **„Od konsumenta do prosumenta, czyli dlaczego warto wdrożyć inteligentne sieci energetyczne w Polsce”** (częściowe dofinansowanie NFOŚ). Głównym celem projektu jest zwiększenie poziomu świadomości społecznej, uzyskanie akceptacji społecznej oraz spowodowanie zmiany zachowań mieszkańców Polski w zakresie inteligentnych sieci energetycznych; ukazanie korzyści z wdrożenia ISE dla: środowiska, bezpieczeństwa energetycznego kraju, konsumenta i prosumenta.
- **Audyty energetyczne w MŚP** – od oceny do oszczędności i dotacji (dofinansowanie PO Kapitał Ludzki). Ogólnokrajowy, wielkoskalowy projekt w trakcie realizacji (2014–2015): Audyty dla 220 małych i średnich firm w całej Polsce. Zakres: ocena możliwości wykorzystania OZE, audyty budynków, źródeł energii i procesów technologicznych, wraz z rekomendacjami rozwiązań i urzędzeń, wyliczeniem opłacalności oraz doбором źródeł finansowania.

Projekty i inicjatywy uruchamiane:

- Ośrodek treningowy dla instalatorów systemów fotowoltaicznych zintegrowany z wystawą multimedialną technologii inteligentnego budynku, okres realizacji 2015–2016.
Cel 1: utworzenie na bazie projektu opisanego jako trzeciego najlepiej wyposażonego w Polsce ośrodka do profesjonalnych szkoleń zawodowych w zakresie: projektowania, zarządzania, montażu, sterowania pracą i bezpieczeństwem systemów fotowoltaicznych i systemów akumulacji energii. Ośrodek, oprócz części zewnętrznej z dachami demonstracyjno-szkoleniowymi będzie dysponował również infrastrukturą treningową wewnętrzną (stoły i tablice montażowe). Planowane jest uzyskanie centralnej akredytacji w zakresie certyfikowanych szkoleń instalatorów.
Cel 2: W części wewnętrznej budynku CTE, na powierzchni blisko 200m² planujemy także zaaranżować przestrzeń wystawienniczą. Będzie to wystawa multimedialna ze specjalnie zaprojektowanymi funkcjami edukacyjnymi i treningowymi, tematycznie skoncentrowana wokół technologii inteligentnego budynku. Wystawa będzie zawierać zaaranżowane środowisko inteligentnego domu wraz z przykładowymi urządzeniami.

- **DEMOKRACJA ENERGETYCZNA OBYWATELI – kompleksowy program rozwoju świadomości technologii prosumenckich** (częściowe dofinansowanie NFOŚ). Typ projektu: promocja nowych technologii i kształtowanie świadomości technologicznej. Ogólnokrajowy projekt: realizacja 2015-2016. Audyty OZE od oceny potencjału do dotacji na OZE dla gmin, firm, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych oraz osób fizycznych w całej Polsce (z koncentracją na Dolnym Śląsku). Zakres: ocena możliwości wykorzystania OZE dla konkretnych lokalizacji, rekomendacje rozwiązań technicznych, dobór urządzeń i technologii, wyliczenie opłacalności oraz dobór źródeł finansowania.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w roku 2014 to 93 294,44 zł.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- przeprowadzono trzy zagraniczne wyjazdy studyjne: „Konwersja solarna w systemach fotowoltaicznych” (płn. Austria, płd.-wsch. Niemcy); „Smart grid, micro grid, technologie pro konsumenckie i inteligentny budynek – doświadczenia niemieckie” (płd.-zach. Niemcy); „Tyrolskie Budynki Pasywne” (Austria);
- opracowano i wydrukowano zestaw materiałów promocyjnych klastra (wersja polska i angielska).

Planowane działania klastra:

- aktywizacja Klastra CTE – organizacja wyjazdów studyjnych do zagranicznych centrów kompetencji technologicznych. Cel: rozwój kompetencji członków klastra CTE oraz zwiększenie zdolności do internacjonalizacji i realizacji wspólnych projektów z partnerami zagranicznymi;
- rozwój wspólnej oferty Klastra CTE – stworzenie katalogu ofertowego dla odbiorców krajowych i zagranicznych na bazie wspólnej oferty Klastra CTE, dla której zapleczem i kołem zamachowym są modelowe projekty budynków, rozwijane przez zespół interdyscyplinarny Klastra CTE (naukowcy i praktycy);
- kompleksowy program rozwoju energetyki prosumenckiej dla gmin województwa dolnośląskiego – program inwestycyjny dla grupy gmin dolnośląskich, związany z masową realizacją instalacji solarnych (PV, kolektory i pompy ciepła) w budynkach mieszkalnych. Program zakłada przeprowadzenie mapowania energetycznego budynków w wybranych gminach, weryfikację techniczną budynków, ich ocenę energetyczną, dobór instalacji i urządzeń, a także stworzenie sprawnego systemu organizacyjno-wykonawczego, który zapewniłby dobry standard ekonomiczny i jakościowy realizacji. Program ma być uzupełniony aktywnymi działaniami, zwiększającymi świadomość i partycypację obywatelską mieszkańców wybranych gmin.

13 | KLASTER DRZEWNY

Koordynator:

Fundacja Rozwoju Przemysłu Drzewnego
ul. Powstańców Śląskich 54b/6, 53-333 Wrocław
e-mail: zespol@klasterdrzewny.eu
<http://klasterdrzewny.eu/>

Data rozpoczęcia działalności: 2014 r.

Liczba członków: 19 (m.in.: Meble Wajnert, Stator, Festool, Kospan, Ansima, OST).

Obszar działalności:

Głównym zadaniem klastra jest wsparcie, rozwój oraz konsolidacja przemysłu drzewnego.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

- promocja zrzeszonych firm poprzez udział w targach i misjach gospodarczych, dystrybucja materiałów reklamowych, kontakt z podobnymi organizacjami za granicą;
- rozwijanie i optymalizacja łańcucha dostawców poprzez wsparcie powiązań firm, wyspecjalizowanych dostawców, jednostek świadczących usługi, firm działających w sektorze;
- współpraca w zakresie rozwiązywania problemów szkolnictwa zawodowego i średniego technicznego, takich jak brak kadr, kwalifikacji absolwentów, niewielkie zainteresowanie kierunkami zawodowymi, stworzenie własnej bazy szkoleniowej;
- podnoszenie innowacyjności przedsiębiorstw poprzez współpracę z uczelniami technicznymi, instytutami naukowymi i jednostkami badawczym, a także inicjowanie wspólnych projektów badawczych i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań w firmach stowarzyszonych w klastrze;
- wpływ na politykę rozwoju regionu i kraju dotyczącą sektora przemysłu drzewnego;
- wykorzystanie nowej perspektywy unijnej poprzez aplikowanie o środki unijne umożliwiające pełniejsze wykorzystanie rozwoju członków klastra, np. w zakresie podnoszenia kwalifikacji pracowników, wyposażenia w sprzęt badawczy i laboratoryjny.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w roku 2014 to 50 325,33 zł.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- opracowanie systemu identyfikacji wizualnej klastra (logotyp, krój czcionki, grafiki);
- wydrukowanie 300 szt. teczek;
- wydrukowanie 500 szt. wizytówek;
- wydrukowanie 500 szt. ulotek informacyjnych;
- wydrukowanie 1000 szt. papieru firmowego klastra;
- wydrukowanie 200 szt. broszury informacyjnej;
- wykonanie badania CATI na próbie losowej 100 firm MMŚP z branży drzewnej;

- przygotowanie serwisu WWW klastra branży drzewnej;
- zorganizowanie spotkania informacyjnego;
- przeprowadzenie szkoleń;

Planowane działania klastra:

- wzmocnienie pozycji klastra poprzez cykl szkoleń zarówno specjalistycznych, jak i ogólnych, w tym również na temat tego czym jest klastr i dlaczego warto w nim uczestniczyć – *lata 2015/2017*;
- sieciowanie klastra – *lata 2015/2016*;
- działania sprzedażowe, inicjatywy wspólne – *2016 rok*;
- grupa zakupowa – *druga połowa 2015 roku*;
- wsparcie w internacjonalizacji członków klastra – *druga połowa 2015 roku*;
- propagowanie nowego RPO – wsparcie członków klastra w zakresie wiedzy na temat nowego okresu programowania oraz aplikacji o środki – *lata 2016/2018*.

14 | KLASTER INNOWACYJNA MEDYCYNĄ

Koordinator:

Stowarzyszenie „Klaster Innowacyjna Medycyna”
ul. Żelazna 34, 53-428 Wrocław
<http://innowacyjnamedycyna.eu/>
biuro@innowacyjnamedycyna.eu
tel. 71 349 80 63

Data rozpoczęcia działalności: 14.02.2013 r.

Liczba członków: 45 (m.in.: Związek Pracodawców Ochrony Zdrowia Dolnego Śląska, Centrum Usług Medycznych PROXIMUM Sp. z o.o., Dolnośląski Związek Lekarzy Rodzinnych-Pracodawców, Smart Sp. z o.o., Centrum Medyczne Coramed, Biogenetica International Laboratories Sp. z o.o., Synergia Polska Sp. z o.o.).

Obszar działalności:

Aktywizacja współpracy i integracja w branży medycznej, farmaceutycznej i branżach powiązanych, działających lub wyrażających chęć współpracy i wprowadzania innowacyjnych rozwiązań w dziedzinie ochrony zdrowia.

Tworzenie i wzmacnianie powiązań kooperacyjnych w ramach klastra, w kierunku rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw opierając się na innowacyjnych technologiach medycznych, farmaceutycznych, informatycznych i około-medycznych, rozszerzanie oferty usług medycznych dzięki implementowaniu nowych technologii medycznych, materiałów, narzędzi oraz leków.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

- wzmacnianie konkurencyjności i przedsiębiorczości branży medycznej;
- tworzenie korzystnych warunków dla nowych inwestycji w branży medycznej;
- tworzenie inicjatyw na rzecz rozwoju e-zdrowia;
- ułatwianie i wspieranie współpracy między nauką i przedsiębiorcami w branży medycznej;
- kreowanie wspólnych przedsięwzięć mających na celu rozwój medycyny, innowacyjnych metod terapii, pomoc we wdrażaniu nowych technologii;
- wszechstronna działalność w zakresie promocji zdrowia, kształtowanie i propagowanie postaw prozdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz osób starszych;
- kreowanie pozytywnego wizerunku klastra w otoczeniu.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego to 150 857,17 zł (w 2013 r. – 103 461,71 zł, w 2014r. – 47 395,46 zł).

Rezultaty z otrzymanych dotacji:

- opracowanie systemu identyfikacji wizualnej;
- wydruk materiałów promocyjnych: teczki, wizytówki, ulotki;
- uruchomienie strony internetowej klastra;

- umieszczenie 15 ogłoszeń w prasie;
- organizacja dwóch spotkań branżowych regionalnych;
- organizacja wizyty studyjnej;
- organizacja szkoleń dla członków klastra;
- opracowanie i wdrożenie strategii rozwoju klastra;
- zorganizowanie zagranicznego wyjazdu studyjnego do Oslo;
- przeprowadzenie analizy prawnej standardu wdrażania systemu zastępstw;
- przeprowadzenie analizy bankowej standardu wdrażania systemu zastępstw;
- przeprowadzenie analizy podatkowej standardu wdrażania systemu zastępstw;
- opracowanie Studium Wykonalności;
- opracowanie raportu z badania ewaluacyjnego.

Planowane działania klastra:

Projekty realizowane:

- kontynuacja i ekspansja USG W MEDYCYNIE RODZINNEJ SZKOŁA DOLNOŚLĄSKA, której Klaster Innowacyjna Medycyna jest inicjatorem i właścicielem, celem projektu jest popularyzacja i upowszechnienie ultrasonografii jako procedury uzupełniającej w procesie postawienia końcowej diagnozy przez lekarzy rodzinnych;
- promocja Klastra Innowacyjna Medycyna oraz samej idei klasteringu jako formy integracji podmiotów medycznych – udział w wydarzeniach promujących klaster, m.in. European Cluster Days w Strasbourgu (18–19 marca 2015), I Światowy Kongres Klastrow w Dąbrowie Górniczej (wystąpienie prezesa klastra jako panelisty – 25–26 marca 2015).

Projekty planowane:

- implementacja modelu dobrych praktyk skandynawskich w zakresie opieki nad srebrnym pokoleniem, poprzez utworzenie na Dolnym Śląsku ośrodka kształcenia średnich kadr medycznych, połączonego ze stałymi ekspozycjami rozwiązań ułatwiających życie seniorom;
- aktywny lobbying w celu wdrożenia autorskiego standardu zastępstw opracowanego przez ekspertów Klastra Innowacyjna Medycyna, w celu zapewnienia ciągłości opieki zdrowotnej nad pacjentami w nagłych sytuacjach losowych świadczeniodawcy (lekarza).

Pomysły:

- uczestnictwo w różnego rodzaju wydarzeniach promujących Klaster (konferencje, targi, wizyty studyjne);
- kontynuacja ubiegłorocznej Konferencji Klastrowej (listopad 2014) pt. „Niepełnosprawni – sprawni”.

Zaplanowane działania:

- sesje workshopowe dla członków klastra w celu wypracowywania wspólnych projektów i sprawniej komunikacji wewnątrzorganizacyjnej;
- promocja klastra i członków klastra poprzez wydanie folderu, w którym opisany będzie każdy członek pod kątem posiadanego potencjału, zasobów i doświadczenia.

15 | KLASTER INNOWACYJNY „DLA ZDROWIA – SUDETY”

Koordinator:

*Fundacja Klaster Innowacyjny
„Dla zdrowia – Sudety”*
ul. Wrocławska 10, 58- 309 Wałbrzych
e-mail: biuro@dlazdrowia-sudety.pl
tel. 74 848 70 02
www.dlazdrowia-sudety.pl

Data rozpoczęcia działalności: 15.02.2013 r.

Liczba członków: 23 (m.in.: POLSKA GRUPA UZDROWISK, NZOZ Zdrowy Sobiecin, Uzdrowisko Cieplice – Grupa PGU, Sanatoria Dolnośląskie Sp. z o.o., Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu)

Obszar działalności:

Klaster Innowacyjny „Dla zdrowia – Sudety” jest platformą współpracy zdywersyfikowanych podmiotów gospodarczych, organizacji i uczelni wyższych, powstałą w celu wymiany i korzystania ze wspólnej bazy wiedzy i kształtowania umiejętności. Współpraca ta zogniskowana jest w obszarze usług zdrowia i lecznictwa uzdrowiskowego, turystyki oraz edukacji.

Klaster przyczynia się do umożliwienia efektywnego połączenia i wykorzystania potencjału osób, przedsiębiorstw, uczelni wyższych, jednostek naukowo-badawczych, instytucji otoczenia biznesu oraz władz regionalnych.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

- rozwój partnerstwa pomiędzy członkami klastra;
- zbudowanie sieci kooperacji;
- promocja idei clusteringu wśród przedsiębiorców aglomeracji wałbrzyskiej, kłodzkiej, jeleniogórskiej;
- promocja klastra m.in. w przestrzeni międzynarodowej;
- zacieśnienie współpracy z uczelniami zajmującymi się tematyką funkcjonowania klastra.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w roku 2013 to 65 154, 27 zł.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- opracowano strategię rozwoju klastra;
- utworzono stronę internetową klastra;
- przygotowano i przeprowadzono kampanię informacyjno-promocyjną.

Planowane działania klastra:

- tworzenie nowych powiązań biznesowych i społecznych w branży;
- utworzenie e-Centrum Rozwoju Klastra;
- wypromowanie Sudetów jako najważniejszej destynacji turystyki uzdrowiskowej;
- podniesienie kompetencji pracowników sektora uzdrowiskowego;
- skoordynowanie działań podmiotów biznesowych i partnerów inicjatyw;
- zwiększenie świadomości wagi sektora uzdrowiskowego wśród partnerów społecznych.

16 | KLASTER INNOWACYJNYCH TECHNOLOGII W WYTWARZANIU CINNOMATECH

Koordinator:

Dolnośląski Park Innowacji i Nauki SA
ul. Eugeniusza Kwiatkowskiego 4, 52-326 Wrocław
tel. +48 71 718 74 53
faks +48 71 718 74 57
e-mail: cinnomatech@dpin.pl
Strona internetowa klastra: www.cinnomatech.pl

Osoby do kontaktu:

Jarosław Chrobot
Koordynator Klastra Innowacyjnych Technologii
w Wytwarzaniu
tel. +48 604419194
e-mail: jaroslaw.chrobot@dpin.pl

Data rozpoczęcia działalności: od 2009 r., data rejestracji: 2.03.2012 r.

Liczba członków: 21 (m.in.: BASIT Sp. z o.o., PPU COMEX Sp. z o.o., Spółdzielnia PIONIER, Termen SA, DB Energy).

Obszar działalności:

Misją Klastra CINNOMATECH jest wspieranie rozwoju gospodarki regionu oraz wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw działających w branży wytwórczej.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

Cele strategiczne:

- stworzenie sieci współpracy przedsiębiorstw, samorządu, uczelni oraz instytucji otoczenia biznesu;
- zwiększenie zdolności innowacyjnych firm;
- zapewnienie przepływu informacji pomiędzy uczestnikami klastra;
- wspieranie przedsiębiorczości oraz tworzenie warunków dla skutecznej komercjalizacji wyników badań naukowych;
- opracowanie i wprowadzenie na rynek nowych produktów/usług o charakterze innowacyjnym;
- promocja regionalnego oraz polskiego przemysłu wytwórczego, tworzenie wspólnej marki;
- stworzenie dogodnych warunków dla rozwoju innowacyjności przemysłu wytwórczego poprzez obniżanie kosztów działalności.

Cele szczegółowe:

- planowanie i koordynowanie wspólnych projektów (organizacja pracy w grupach roboczych);

- występowanie z wnioskami o dofinansowanie wspólnych projektów ze środków publicznych;
- promocja regionu jako miejsca dla tworzenia innowacyjnych przedsiębiorstw, rozwijania umiejętności i realizacji projektów w obszarze przemysłu wytwórczego;
- dostęp do wspólnej infrastruktury badawczej;
- dostęp do usług doradczych i szkoleniowych;
- uruchomienie i prowadzenie strony internetowej klastra;
- organizowanie konferencji, seminariów, spotkań brokerskich, misji zagranicznych;
- działania na rzecz podejmowania badań nad innowacjami;
- nawiązywanie i rozwijanie kontaktów z innymi klastrami, organizacjami, instytucjami, przedsiębiorstwami spoza klastra.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego to 378 345,78 zł (151 655,39 zł w 2010 r., 62 601,25 zł w 2011 r., 72 258,83 zł w 2012 r., 91 830,31 zł w 2013 r.).

Rezultaty z otrzymanych dotacji:

- opracowano mapę kompetencji oraz potrzeb gospodarczych;
- zorganizowano spotkania informacyjne;
- wydrukowano katalog informacyjno-promocyjny;
- pozyskano nowych partnerów do klastra;
- opracowano wewnętrzny portal informacyjny dla członków klastra;
- wydrukowano katalog informacyjno-promocyjny i dwujęzyczną ulotkę informacyjną, zakupiono materiały promocyjne, wydrukowano wizytówki i roll-upy;
- udział w Międzynarodowych Targach Poznańskich, Targach AMB w Stutgarcie;
- opracowano i udostępniono członkom klastra Platformę Wymiany Wolnych Mocy Produkcyjnych;
- opracowano i wdrożono moduł do strony internetowej: giełdy sprzedaży maszyn, urządzeń i materiałów/surowców;
- zorganizowano szkolenie dla członków klastra nt. współpracy i integracji w klastrze;
- opracowano raport zawierający mapę kompetencji, na podstawie której będą mogły być wyznaczone kierunki możliwego rozwoju klastra;
- opracowano multidomenowy internetowy e-system promocji produktów i usług klastra;
- przeprowadzono szkolenie z zakresu rozproszonego systemu zarządzania projektami STARDOC;
- zorganizowano kurs obsługi i programowania obrabiarek CNC;
- utworzono cztery grupy zakupowe;
- opracowano wspólną ofertę klastra na podstawie przeprowadzonych spotkań i badania ankietowego;
- opracowano strategię marketingową klastra;
- nawiązano kontakt oraz przygotowano raport ze współpracy klastra z jednostkami B+R w Polsce i z zagranicy;
- zrealizowano wizyty studyjne, m.in.: do Czech, Niemiec, Portugalii, Lubuskiego Klastra Metalowego.

1. Działania w ramach projektów – dofinansowania

Projekty duże:

- imprezy masowe/targi – klaster organizuje, koordynuje i zaprasza klastry zagraniczne na targi w Polsce;
- wdrażanie nowych technologii opartych na współpracy z klastrem VEMAS i Instytutem Fraunhofera na rzecz firm klastrowych;
- wdrażanie nowych produktów i technologii w oparciu o współpracę z Politechniką Wrocławską;
- współpraca z Wojskową Akademią Techniczną celem opracowania nowych technologii na obronność;
- optymalizacja procesów biznesowych w firmach klastrowych;
- optymalizacja procesów technologicznych w firmach klastrowych;
- Program HORYZONT 2020: Projekt „i 4 MS LEVEL” wraz z portugalskim klastrem PRODUTECH – promocja technologii informacyjnych i komunikacyjnych;
- wdrożenie systemu promocji produktów i usług dla firm klastrowych (wspólna marka/promocja pod egidą klastra);
- system zarządzania nad wspólnym produktem – internetowy rozproszony system zarządzania wspólnym projektem.

Projekty małe:

- bony dla naukowców na wdrożenie optymalizację procesów (biznesowych, technologicznych).

2. Działania pozaprojektowe

- organizacja spotkań z jednostkami B+R (m.in. Katedra Technologii Laserowych, Automatykacji i Organizacji Produkcji PWR) w celu przedstawiania oferty badawczej, wdrożeniowej, usługowej oraz sprzedażowej; rozwijanie wspólnie z członkami klastra technologii możliwych do wdrożenia;
- organizacja giełd kooperacyjnych na podstawie kontaktów z klastrami oraz stowarzyszeniami polskimi i zagranicznymi;
- kurs CNC nakierowany na indywidualne potrzeby firmy (I część dla menedżerów, II część dla operatorów);
- szkolenia w firmach dot. organizacji produkcji – połączone z wdrażaniem aspektów poprawy efektywności, obniżania kosztów;
- udział grupy firm w przetargach, związanych nawet z utworzeniem formy prawnej do udziału w dużych przetargach;
- promocja na rynkach wschodnich, współpraca z izbami gospodarczymi – m.in.: Białoruś, Ukraina, Bliski Wschód;
- tworzenie podgrup producentów skupionych wokół projektu rynkowego (być może powołanie spółki do wykonywania projektu mającego szansę na sukces rynkowy (np. mikroelektronie wodne, kolektory słoneczne basenowe, miejskie wózki elektryczne (np. dla dużych hipermarketów));
- szkolenie z zakresu wyszukiwania informacji w bazach patentowych oraz umiejętności składania i interpretowania patentów.

Koordinator:

Fundacja „Bazalt”

ul. Niepodległości 22, 58-150 Strzegom

e-mail: biuro@klasterkamieniarski.pl

tel. 74 855 37 37

www.klasterkamieniarski.pl

Data rozpoczęcia działalności: 2013 r.

Liczba członków: 18 (m.in.: Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Poltegor-Institut, D&J GROMIEC, Stone Consulting, Granex, ZS w Strzegomiu, Kamieniarstwo Jan Łobodziec, Graniro, Gmina Strzegom)

Obszar działalności:

Wzmocnienie potencjału gospodarczego przedsiębiorstw branży kamieniarskiej z Dolnego Śląska, przede wszystkim poprzez poszukiwanie nowych rynków zbytu, opracowanie nowych koncepcji produktów wykonywanych z kamienia, promocję wykorzystywania kamienia naturalnego.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

- integracja środowisk MŚP, ośrodków naukowo-badawczych i otoczenia biznesu, powiązanie innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy z rozwojem technologii w branży kamieniarskiej;
- kształcenie specjalistów zatrudnianych w tym sektorze gospodarki, wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań i popularyzacja osiągnięć technologicznych;
- promocja wykorzystania naturalnych zasobów regionu.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w roku 2014 to 99 195,53 zł.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- Klaster Kamieniarski został przyjęty do ogólnopolskiego Związku Pracodawców Branży Kamieniarskiej, udział przedstawicieli klastra w walnym zjeździe związku, prezentacja celów i założeń klastra na krajowym forum przedstawicieli branży. W wyniku tych działań nawiązano kontakty i współpracę z firmami kamieniarskimi działającymi na terenie całego kraju
- udział przedsiębiorców zrzeszonych w klastrze jako wystawców na „Wystawie kamienia, wyrobów kamieniarskich, urządzeń, narzędzi i technologii KAMEN HORICE 2014” w Republice Czeskiej. W wyniku tego działania podjęta została współpraca pomiędzy dolnośląskimi i czeskimi przedsiębiorcami;
- przygotowano wstępną strategię współpracy w zakresie B+R pomiędzy przedsiębiorstwami kamieniarskimi a Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu oraz POLTEGOR – INSTYTUTEM. Na spotkaniach ustalono obszary potencjalnej współpracy naukowców i przedsiębiorców w zakresie wdrażania nowych technologii i projektowania wyrobów z kamienia;

- zorganizowano międzynarodową konferencję „Kamień naturalny w zamówieniach publicznych”, w której wzięło udział 80 osób reprezentujących jednostki samorządu terytorialnego (władze oraz pracownicy działów inwestycji i zamówień publicznych), instytucje prowadzące inwestycje finansowane ze środków publicznych, w których może być stosowany kamień, oraz przedsiębiorstwa kamieniarskie. Na potrzeby konferencji została sporządzona i wydrukowana prawna ekspertyza dot. możliwości wprowadzania do SIWZ zapisów dotyczących pochodzenia kamienia;
- doszło do spotkania członków Klastra Kamieniarskiego z władzami i gronem pedagogicznym szkoły kamieniarskiej w Demitz-Thumitz. Nawiązanie kontaktów pomiędzy Klastrem Kamieniarskim a Saksońskim Związkiem Kamieniarskim;
- udział członków Klastra Kamieniarskiego w Targach Kamieniarskich we Wrocławiu. Wspólne stoisko zaprojektowane zgodnie z kolorystyką i wytycznymi systemu identyfikacji wizualnej klastra. Spotkania z przedstawicielami Czeskiego Klastra Kamieniarskiego. Ustalenie harmonogramu przyszłych spotkań czeskich i polskich przedsiębiorców, m.in. udział w kwietniowej konferencji organizowanej przez klastery z Czech.

Planowane działania klastra:

Rok 2015:

- udział w konferencji naukowej organizowanej przez Czeski Klastery Kamieniarski;
- wizyta studyjna w Bawarskim Klastrze Kamieniarskim;
- wizyta na Targach Kamieniarskich w Norymberdze;
- ufundowanie nagrody dla najaktywniejszych uczniów Technikum Górnictwa Odkrywkowego w Strzegomiu – wyjazd do Norymbergi;
- wyjazd na Targi Kamieniarskie do Carrary – Włochy;
- udział w Świącie Granitu Strzegomskiego;
- współorganizacja warsztatów dla studentów pt. Letnia Szkoła Projektowania w Kamieniu;
- wspólna prezentacja podczas Targów Kamieniarskich we Wrocławiu;
- wizyta na Targach Kamieniarskich w Poznaniu.

Lata 2016–2020:

- organizacja, wspólnie z Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu, międzynarodowej konferencji naukowej dotyczącej wykorzystania kamienia naturalnego;
- wspólna prezentacja podczas Targów Budma w Poznaniu;
- wspólna prezentacja podczas Targów Tarbud we Wrocławiu;
- budowa centrum ekspozycyjno-szkoleniowego w Strzegomiu;
- udział w projekcie GEOTRANSNET wraz z innymi klastrami z Europy Środkowej;
- opracowanie i wydanie publikacji książkowych promujących budownictwo z użyciem kamienia naturalnego oraz o charakterze poradnikowym.

Koordynator:

Stowarzyszenie MOSIT
ul. Strona 8, 59-500 Złotoryja
e-mail: biuro@mosit.pl
tel. 698 174 473
<http://mosit.pl/>

Data rozpoczęcia działalności: 6.06.2014 r.

Liczba członków: 12 (m.in.: F.H.U. „Gofar” Zbigniew Stasięko, Fabryka Wkładów Odzieżowych CAMELA S.A, Mago i MegaMed, P.P.H.U. „ZAKO” s.c. Marzanna i Krzysztof Kowalscy, REN BUT Sp. z o.o, Stowarzyszenie MOSIT, Technotex SA, Zakłady Garbarskie „STOPKA”, Złotoryjskie Zakłady Obuwia MUFLON Sp. z o.o.).

Obszar działalności:

Inicjatywa skupiająca przedsiębiorstwa i organizacje związane z przemysłem lekkim. Planowane działania skierowane są przede wszystkim do podmiotów z obszaru przemysłu obuwniczego, który możemy określić kodem PKD: 15.20.Z Wokół niego skupia się wiele gałęzi biznesu. Najważniejsze i najbardziej ogólne można zamknąć w czterech podstawowych grupach:

- produkcja obuwia;
- tekstylia;
- skóra;
- galanteria metalowa.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

Misją Klastra MOST jest łączenie potencjału gospodarczego, edukacyjnego i naukowego tkwiącego w podmiotach gospodarczych i badawczo -rozwojowych celem optymalnego wykorzystania szans rynkowych.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w roku 2014 to 46 937,39 zł.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- zorganizowano jednodniowe warsztaty dla członków klastra MOSIT;
- opracowano Jednolity System Identyfikacji Wizualnej Klastra;
- przygotowano materiały promocyjne: folder plus roll-up;
- stworzono stronę internetową Klastra;
- opublikowano artykuły prasowe;
- opracowano technologię malowania galanterii metalowej wykorzystywanej w produkcji obuwia;
- opracowano wstępne projekty butów po nartach.

Planowane działania klastra:

- działania związane z ochroną prawną wypracowanej technologii malowania galanterii metalowej stosowanej w produkcji obuwia z wykorzystaniem nanocząsteczek srebra;
- rozpoczęcie procesu komercjalizowania technologii malowania galanterii metalowej wykorzystywanej w produkcji obuwia (analizy marketingowe, udział w targach, materiały reklamowe);
- rozwijanie koncepcji produktu – „Obuwie po nartach” – opracowanie ostatecznych wzorów;
- podjęcie działań badawczo-rozwojowych związanych z innowacją produktową dla producentów tkanin, członków klastra (robocza nazwa, fosforyzujące nitki) lub rozpoczęcie prac związanych z branżą kuśnierską (nowa technologia obróbki);
- analiza dotycząca rynku obuwia dla stóp wrażliwych (wady stóp);
- udział w OPINION – projekcie współpracy międzyklastrowej;
- rozbudowanie struktur klastra o nowe podmioty (np. firmy kuśnierskie).

19 | KLASTER NUTRIBIOMED

Koordinator:

Wrocławski Park Technologiczny SA
ul. Muchoborska 18, 54-424 Wrocław
tel.: 71 798 58 08, 71 798 58 75
klaster@nutribiomed.pl
<http://www.nutribiomed.pl/>

Data rozpoczęcia działalności: 13.11.2007 r.

Liczba członków: 67 (10 jednostek naukowych, trzy instytucje otoczenia biznesu, 54 przedsiębiorstwa, należące głównie do sektora MŚP), m.in. Wrocławski Park Technologiczny SA, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Akademia Medyczna we Wrocławiu, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Aktiw Sp. z o.o., BIOCHEFA Farmaceutyczny Zakład Naukowo-Produkcyjny, Finepharm Sp. z o.o., P.W. FUTURUM Sp. z o.o., Gospodarstwo Rolne Sylwester GAJEWSKI, JHJ Sp. z o.o., MCI BioVentures Sp. z o.o., Zakład Jajczarski OVOPOL Sp. z o.o., OVOVITA Andrzej Kurasik, POMONA Company Ltd Sp. z o.o., PM Investment Sp. z o.o., P.H.P.U. TRANSVET Sp. zo.o., Wytwórnia Pasz i Koncentratów TASOMIX, TECHNOX Sp. z o.o., TRONINA Przedsiębiorstwo Handlowo-Wdrożeniowe.

Obszar działalności:

Obszar działań klastra obejmuje wysokie technologie w przetwórstwie żywności i procesy biotechnologiczne, nutraceutyki, preparaty biomedyczne. Powyższe działania stwarzają konieczność powiązania innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy z rozwojem technologii biomedycznych, w celu wytwarzania suplementów diety i nutraceutyków oraz preparatów do zastosowań farmaceutycznych. Ponadto działania innowacyjne są ukierunkowane na doskonalenie technologii utrwalania żywności oraz na opracowanie nowoczesnych systemów bioopakowań.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności

- rozwój i wdrażanie nowych technologii i produktów poprzez współpracę i realizację nowych projektów wdrożeniowych i inwestycyjnych;
- transfer technologii;
- transfer wiedzy z ośrodków akademickich do jednostek gospodarczych;
- wzrost konkurencyjności MŚP klastra NUTRIBIOMED na rynku krajowym i międzynarodowym;
- budowanie marki klastra opartej na jakości i innowacyjności produktów i usług;
- wspieranie i ubieganie się o dofinansowanie projektów naukowo-badawczych i wdrożeniowych klastra z uwzględnieniem środków finansowych UE, krajowych i samorządowych;
- inicjowanie powiązań klastrowych oraz współpracy wewnątrz klastra, integracja członków klastra;
- promocja klastra i jego członków na rynku krajowych i rynkach międzynarodowych.

Rezultaty działalności (przykładowe):

- wspólne zaplecze badawczo-produkcyjne: Zakład Doświadczalny WPT SA;
- opracowane 24 technologie (stan na koniec 2014 roku);
- opracowane i wdrożone na rynek produkty: seria Omegaregen® oraz OVOBIOVITA® Initium;
- uzyskane patenty i dokonane zgłoszenia patentowe;
- dokumenty strategiczne klastra Nutribiomed.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w 2014 r. to 78 101,44 zł.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- dokumenty strategiczne klastra Nutribiomed: mapa kompetencji Klastra Nutribiomed, ekspertyza strategiczna sektora suplementów diety i nutraceutyków;
- publikacja artykułów w czasopismach branżowych „Biotechnologia” oraz „Przemysł Farmaceutyczny”;
- uczestnictwo członków Klastra Nutribiomed w charakterze wystawcy na międzynarodowych targach branżowych POLAGRA FOOD;
- uczestnictwo członków Klastra Nutribiomed w międzynarodowych targach branżowych HI EUROPE&NI;
- opracowanie i realizacja pakietu materiałów promocyjnych i gadżetów reklamowych, w tym systemu wystawienniczego klastra Nutribiomed;
- organizacja spotkań członków klastra – Rady Klastra Nutribiomed;
- organizacja 10 spotkań roboczych zespołu projektowego.

Planowane działania klastra:

Planowane projekty i rozwój Klastra NUTRIBIOMED:

Przyrost firm w klastrze oraz ogólna polityka klastrowa w Polsce wymusza na klastrach zmiany w zarządzaniu i działaniach na rzecz rozwoju. Zaplanowane na bieżący rok działania obejmują m.in. startowanie w konkursie o nadanie statusu Krajowego Klastra Kluczowego oraz intensyfikację działań związanych z internacjonalizacją i wsparciem MŚP klastra. Obecnie koordynator klastra – WPT SA współpracuje w dwóch niezależnych międzynarodowych konsorcjach, będąc w trakcie aplikacji o środki unijne na realizację projektów wspierających klastrowe łańcuchy wartości w ramach programu Horyzont 2020. W najbliższym roku, aby potwierdzić swoje kompetencje, Klaster NUTRIBIOMED będzie się starał o otrzymanie „Bronze Label” w rankingu europejskim klastrów, poprzez platformę ECCP. Dodatkowo w ramach współpracy z firmami planowane jest usystematyzowanie usług świadczonych przez biuro klastra na rzecz swoich członków, takich jak: budowanie konsorcjów projektowych i gospodarczych, zdobywanie przewagi konkurencyjnej poprzez wspólną realizację zamówień dla klientów zagranicznych, ciągłe doskonalenie dialogu pomiędzy przedsiębiorcami i naukowcami, brokering innowacji. W tym roku planuje się również poszerzyć proedukacyjną działalność klastrową, która ma budować świadomość przedsiębiorczości i możliwości rozwoju biznesowego studentów. Biuro klastra pośredniczy dla swoich członków w zdobywaniu partnerów w projektach regionalnych, krajowych i międzynarodowych. Ze względu na prowadzoną działalność i potrzeby sieciowania, spotkania B2B (Business to Business) oraz B2R (Business to Research) będą w bieżącym roku głównym motorem działania klastra.

Klaster bardzo chętnie skorzysta ze środków na badania i rozwój dla firm (mniejsze konsorcja lub pojedyncze firmy z klastra), ale także na marketing krajowy i zagraniczny. Niezmiennie jedną z wiodących potrzeb jest również sieciowanie oraz spotkania B2B z potencjalnymi partnerami, a także audyty dla firm. Najciekawszym jednak wsparciem byłby wewnątrzklastrowy system bonów na innowacje, w którym współpracujące podmioty miałyby możliwość uzyskania wsparcia na realizację działań o wysokim potencjale wdrożeniowym oraz uzyskania wartości dodanej z dofinansowaniem w postaci szeregu usług, zarówno technologiczno-badawczych jak i miękkich. Firmy będą mile widziały również fundusze na wybrane i celowe formy promocji produktów, w tym choćby cykl reklam w czasopiśmie branżowych, rozbudowa strony internetowej klastra o różne języki i funkcjonalności, spotkania branżowe i B2B. Część z tych działań zostanie sfinansowana ze środków własnych klastra, czyli składek członkowskich, część natomiast będzie efektem starań o dofinansowanie.

Koordinator:

Stowarzyszenie Forum Aktywności Lokalnej
ul. Ludowa 1C, 58-304 Wałbrzych
biuro@inkubatorsudecki.pl
www.kwr.sudeckieklastry.pl
tel. 74 848 01 00

Data rozpoczęcia działalności: 6.10.2014 r.

Liczba członków: 3 (m.in.: Uzdrowisko Świeradów-Czerniawa – Grupa PGU, Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu, Sudecki Inkubator Przedsiębiorczości, Uzdrowisko Łądek-Długopole)

Obszar działalności:

Misją Klastra Polski Radon jest działanie na rzecz wykorzystania wyjątkowego potencjału leczniczego i rehabilitacyjnego, jakim dysponują spółki uzdrowiskowe zarządzające obszarami górniczymi, na których znajdują się zasoby wód radonowych, jako dobrowolne porozumienie przedsiębiorców, osób fizycznych i prawnych oraz jednostek naukowo-badawczych.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

Celem Klastra Polski Radon jest stworzenie na Dolnym Śląsku nowoczesnego krajowego centrum lecznictwa radonowego opartego na wynikach badań i know-how członków Klastra Polski Radon, a przez to:

- wzmocnienie konkurencyjności dolnośląskich uzdrowisk radonowych na globalnym rynku;
- wzmocnienie konkurencyjności dolnośląskich przedsiębiorstw działających w obszarze uzdrowisk dolnośląskich;
- stworzenie korzystnych warunków dla nowych inwestycji w uzdrowiskach Dolnego Śląska;
- zapewnienie absolwentom wyższych uczelni atrakcyjnych miejsc pracy na Dolnym Śląsku;
- zwiększenie zakresu badań nad właściwościami radonu i jego wykorzystaniu w lecznictwie uzdrowiskowym.

Rezultaty działalności:

Na początku kwietnia w Uzdrowisku Świeradów-Zdrój mają ruszyć pilotażowe badania, których celem jest ocena skuteczności terapii uzdrowiskowej przy użyciu wód radonowych. W pierwszym etapie badaniom zostanie poddana grupa 35 osób, które przejdą serię zabiegów terapii radonowej. To pacjenci ze schorzeniami narządu ruchu oraz zaburzeniami metabolicznymi. W drugiej fazie badań będzie uczestniczyć 15 osób z tymi samymi schorzeniami, które zostaną poddane zabiegom z użyciem wody obojętnej leczniczo oraz przejdą kinezyterapię i fizykoterapię. Wyniki badań porównawczych będą przedmiotem publikacji naukowych. Badania będą kontynuowane później w Uzdrowisku Łądek-Długopole.

Inicjatorzy badań chcą w ciągu pięciu lat powołać centrum badawczo-rozwojowe, które będzie zajmować się terapią radonową. Prowadzone projekty badawcze mają posłużyć opracowaniu optymalnego programu terapii i profilaktyki wodami radonowymi.

Planowane działania klastra:

- przeprowadzenie badań pilotażowych: Ocena skuteczności terapii uzdrowiskowej w Świeradowie-Zdrój ze szczególnym uwzględnieniem działania wód radonowych. Celem badań jest próba potwierdzenia metodami obiektywnymi oraz subiektywnymi skuteczności terapii uzdrowiskowej w zakresie zaburzeń gospodarki węglowodanowo-lipidowej, schorzeń narządu ruchu leczonych w uzdrowisku Świeradów-Zdrój – 2015 r.;
- przeprowadzenie badań pilotażowych: Ocena skuteczności terapii uzdrowiskowej w Łądku-Zdroju ze szczególnym uwzględnieniem działania wód radonowych. Celem badań jest próba potwierdzenia metodami obiektywnymi oraz subiektywnymi skuteczności terapii uzdrowiskowej w zakresie zaburzeń gospodarki węglowodanowo-lipidowej, schorzeń narządu ruchu leczonych w uzdrowisku Łądek-Zdrój Długopole – 2015 r.;
- dokonanie autoewaluacji klastra opierając się na narzędziach Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – 2015 r.;
- uczestnictwo w XXV Kongresie Balneologicznym, organizowanym przez Polskie Towarzystwo Balneologii i Medycyny Fizykalnej, we wrześniu 2015 r. w roli prelegenta oraz w pozostałych przedsięwzięciach o charakterze naukowo-badawczym (prezentacja wyników badań pilotażowych związanych z właściwościami radonu) – 2015 r.;
- poszukiwanie możliwości rozwoju klastra poprzez współpracę z klastrami usług komplementarnych, np. klastrem usług turystycznych, sanatoryjnych, leczniczych, hoteli, SPA itd. – realizacja ciągła;
- internacjonalizacja usług klastra:
  - udział w targach specjalistycznych,
  - promocja usług w innych krajach (pozyskiwanie perspektywicznych rynków),
  - rozwijanie współpracy transgranicznej,
  - poszukiwanie możliwości tworzenia partnerstw zagranicznych – 2015-2016 r.
- stworzenie oferty zaawansowanych usług dla partnerów klastra opierając się na możliwościach i właściwościach leczniczych radonu – 2015-2016 r.;
- przeprowadzenie badań związanych z możliwościami wykorzystania radonu (wód radonowych) w kosmologii – 2016-2018 r.;
- zbudowanie długofalowej strategii Klastra Polski Radon – 2015 r.;
- szkolenia podnoszące kompetencje członków klastra – realizacja ciągła;
- przeprowadzenie badań geologicznych oraz odwiertów w celu bardziej szczegółowego udokumentowania zasobów wód radonowych w uzdrowiskach Dolnego Śląska – do 2018 roku;
- uruchomienie Krajowego Centrum Lecznictwa Radonowego na terenie Dolnego Śląska (w tym centrum badawczo-naukowego, zaplecza leczniczo-sanatoryjnego) – do 2019 roku.

21 | KLASTER PRODUKTU LOKALNEGO „DOLINY BARYCZY” I „WZGÓRZ TRZEBNICKICH”

KLASTER PRODUKTU LOKALNEGO

„Doliny Baryczy” i „Wzgórz Trzebnickich”

Koordynator:

Stowarzyszenie Przedsiębiorców „Doliny Baryczy”

ul. Poprzeczna 1C, 56-300 Milicz

e-mail: info@proklaster.pl

<http://proklaster.pl>

Osoby kontaktowe:

Piotr Szady, Jerzy Józefczyk

tel.: 606 760 180, 603 597 415

Data rozpoczęcia działalności: 23.02.2013 r.

Liczba członków: 26 (m.in.: Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Doliny Baryczy, Stawy Milickie SA, Stowarzyszenie Przedsiębiorców „Dolina Baryczy”).

Obszar działalności:

Rozwój przedsiębiorstw i produktów lokalnych oraz ich sieci zbytu w branży rolnej, rybackiej i turystycznej za szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorstw oferujących na rynku produkty lokalne.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

- pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców, wzrost poczucia tożsamości regionalnej, wzrost poziomu wiedzy ogólnej i specjalistycznej oraz poziomu doświadczenia w jej wykorzystywaniu w praktyce życia rodzinnego, społecznego, samorządowego oraz gospodarczego. Wszystko to sprzyjać powinno zrównoważonemu rozwojowi regionu oraz zamieszkującej go społeczności, w szczególności zaś podniesieniu poziomu życia lokalnej ludności, wzrostu bogactwa mieszkańców regionu i zmniejszeniu zagrożeniem społecznym wykluczeniem;
- kreowanie i lokowanie na rynku rentownych lokalnych produktów, które tworzone być powinny z wykorzystaniem lokalnego potencjału rolniczego i przyrodniczego;
- osiągnięcie wzrostu gospodarczego dzięki wzmocnieniu na rynku pozycji lokalnych produktów, wytwarzanych z wykorzystaniem posiadanego zaplecza rolniczego oraz bazy przetwórczej, a także zasobów przyrodniczych sprzyjających rozwojowi turystyki.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w roku 2014 to 99 796,17 zł.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- stworzenie klastra o nazwie Klaster produktu lokalnego „Dolina Baryczy” i Wzgórz Trzebnickich;
- stworzenie nowych powiązań klastrowych i przyjęcie nowych członków klastra – 30 nowych partnerów;

- organizacja ośmiu zebrań członków klastra;
- powstanie strategii działalności klastra;
- udział w dwóch targach oraz trzech wydarzeniach lokalnych;
- organizacja trzech imprez lokalnych;
- utworzenie strony internetowej projektu oraz wewnętrznej platformy wymiany informacji;
- wykonanie materiałów promocyjnych – ulotki, roll-up i baner.

Planowane działania klastra:

- działania na rzecz powstania odpowiedniej infrastruktury o charakterze turystycznym, rehabilitacyjnym i sportowym: budowa ścieżek rowerowych, budowa ścieżek konnych, budowa szlaków kajakowych, budowa ścieżek pieszych, współudział w budowie ścieżek edukacyjnych, współudział w budowie pól golfowych itp.
- działania na rzecz rozwoju przemysłu rolno-spożywczego:
  - wprowadzanie innowacyjnych technologii pozyskiwania taniej energii w przetwórstwie i przechowywaniu płodów rolnych;
  - powołanie do życia firm transportowych do obsługi sieci handlowej lokalnych produktów;
  - budowa zakładów opakowań dla producentów produktów lokalnych;
  - budowa nowoczesnych zakładów produkujących nowe lokalne produkty w dużej skali;
  - rozbudowa i modernizacja istniejących zakładów produktów lokalnych;
  - unowocześnienie handlu przez wprowadzanie internetowej sprzedaży produktów lokalnych.
- działania na rzecz realizacji wspólnych projektów w ramach współpracy między stowarzyszeniem a: samorządami, wyższymi uczelniami – szczególnie z Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu, firmami i osobami prowadzącymi działalność gospodarczą – szczególnie w branży rolnej, rybackiej i turystycznej;
- uruchomienie Lokalnego Centrum Rozwoju Przedsiębiorczości. Beneficjentami tego przedsięwzięcia będą: młodzież, przedsiębiorcy oraz osoby w wieku 50 plus. Formami działania będą szkolenia, treningi, eksperymenty edukacyjne. Działania te prowadzone będą we współpracy ze szkołami funkcjonującymi na tym terenie. Ważną rzeczą jest, aby przygotowywały wykwalifikowanych pracowników, innowacyjnych przedsiębiorców w branżach uznanych za prorozwajowe dla rolnictwa, przetwórstwa płodów rolnych, rybactwa i turystyki. Program odtworzyć powinien również zasoby szkolnictwa zawodowego wraz z warsztatami, które jednocześnie obsługiwać powinny lokalnych przedsiębiorców. Szkoły te winny uprawniać do studiowania na uczelniach wyższych, o co powinien zadbać Uniwersytet Przyrodniczy, przejmując nad nimi patronat dydaktyczny;
- Lokalne Centrum Badania Rynku Promocji Nowych Technologii i Kreowania Nowych Produktów Lokalnych. Ta instytucja powinna być zbudowana z wykorzystaniem zaplecza naukowego klastra. Główną rolę powinien tu odegrać Uniwersytet Przyrodniczy oraz wszystkie jednostki budżetowe statutowo zajmujące się wsparciem preferowanych działalności (np. rolnictwa i przetwórstwa). Instytucja ta zapewnić ma transfer wiedzy i technologii do lokalnych przedsiębiorstw, służący kreowaniu nowych i doskonaleniu istniejących produktów lokalnych. Dostarczać powinna wiedzy na temat tego, co w danym obszarze dzieje się w kraju i za granicą;
- Lokalne Centrum Wspierania Przedsiębiorców i Rozwoju Produkcji. Powinna to być instytucja świadcząca usługi zarządcze i konsultingowe z zakresu działania firm. Pomagać ma w sposób profesjonalny zakładać firmy oraz wspierać już istniejące, świadcząc dla nich usługi w zakresie wykonywania wszystkich uniwersalnych funkcji, np. w zakresie obsługi prawnej, finansowej czy księgowej. Prowadzący ją służyć mają pomocą miejscowym przedsiębiorcom, na wzór Ośrodków Doradztwa Rolniczego. W pomoc tę włączyć się powinny lokalne stowarzyszenia, fundacje i agencje. Być może funkcję tę pełnić będzie opisana niżej spółdzielnia;

- Lokalne Centrum Sprzedaży i Dystrybucji Produktów Lokalnych. Organizacją sprzedaży i dystrybucji powinien zająć się podmiot, który może być spółdzielnią producentów. Niewykluczone, że i ta instytucja zajmować się powinna promocją. Podmiot ten ma mieć charakter typowo komercyjny. Tworzyć może autonomiczne sieci sprzedaży, wprowadzać przedsiębiorców w sieci już działające, tworzyć nowe kanały zbytu – w tym sprzedaży internetowej. Podmiot ten powinien aktywnie uczestniczyć w procesie tworzenia polityki cenowej i polityki zbytu oraz sposobów prowadzenia handlu w dużej skali;
- Lokalne Centrum Monitoringu Rozwoju Regionalnego. Będzie to biuro klastra, prowadzące proces ewaluacji, analizujące i oceniające wg przyjętych kryteriów działanie innych jednostek powołanych do życia w ramach działania klastra. Centrum będzie udzielać wskazówek koordynatorowi, co do sposobu realizacji polityki klastra, proponować usprawnienia oraz promować osiągnięcia.

22 | KLASTER PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH

Koordinator:

Fundacja Merkury

ul. Beethovena 10, 58-300 Wałbrzych

e-mail: biuro@dkps.pl

tel. 74 666 22 00

www.kupujspolecznie.pl

Data rozpoczęcia działalności: 2014 r.

Liczba członków: 14 (m.in.: ARTE Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna, Fundacja „Merkury”, SZKLANY ŚWIAT Spółdzielnia Socjalna, POLANKA Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna).

Obszar działalności:

Wsparcie rozwoju klastra przedsiębiorstw społecznych, poprzez upowszechnienie i popularyzowanie informacji związanych z ich powstawaniem i funkcjonowaniem oraz budowaniem platformy sprzedażowej, wymiany wiedzy i informacji oraz komunikacji, jak również promowania klastra i korzyści wynikających z udziału w nim.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

- zdobycie nowych rynków zbytu dla poszczególnych członków;
- zainicjowanie wymiany usług i produktów pomiędzy członkami;
- zwiększenie potencjału członków poprzez wspólną realizację zadań w obszarze pożytku publicznego;
- zwiększenie potencjału członków poprzez wspólne pozyskiwanie środków na ich rozwój;
- zwiększenie potencjału członków poprzez wspólną realizację zamówień publicznych;
- promocja produktów członków zarówno w Polsce jak i za granicą;
- wzajemne promowanie produktów/usług członków;
- promocja klastra w otoczeniu spółdzielni socjalnych (samorządy, biznes „tradycyjny”);
- zmniejszenie kosztów funkcjonowania członków poprzez wspólny zakup usług;
- integracja członków zrzeszonych w klastrze;
- inicjowanie kontaktów ponadnarodowych;
- wykreowanie silnej pozycji i rozpoznawalnej marki klastra;
- stymulowanie wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw, obecnych oraz przyszłych członków klastra, poprzez zapewnienie im dostępu do usług doradztwa i szkoleń.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w roku 2014 to 32 776,01 zł.

Rezultaty z otrzymanych dotacji:

- emisja artykułów na temat działalności klastra;

- nawiązano kontakt z innymi klastrami w celu promowania idei klastra;
- zorganizowano trzy spotkania informacyjne dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego oraz środowiska biznesu w wybranych miejscowościach: Wrocławiu, Wałbrzychu oraz w Jeleniej Górze;
- przygotowano stronę internetową, która zawiera katalog usług oferowanych przez spółdzielnie zrzeszone w klastrze;
- przygotowano, zaprojektowano i zakupiono jedną ściankę wystawienniczą na potrzeby promocji klastra;
- przeprowadzono jedno spotkanie z ośrodkami badawczo-rozwojowymi w celu nawiązania współpracy i promocji klastra;
- przeprowadzono badania ankietowe wybranych indywidualnych uczestników zadania oraz przeanalizowano osiągnięte rezultaty.

Planowane działania klastra:

Fundacja „Merkury” jako koordynator klastra we współpracy z członkami zaplanowała na spotkaniu strategicznym w marcu 2015 roku następujące działania:

- udział w targach ekonomii społecznej w kwietniu 2015 roku w Krzyżowej, jako partner merytoryczny targów oraz jako wystawca i organizator prelekcji (środki własne);
- aplikowanie o środki do UMWD (jeśli się takie pojawią) na działania promujące oferty poszczególnych członków;
- aplikowanie o środki do RPO na lata 2014–2020 na doinwestowanie przedsiębiorców wchodzących w skład klastra;
- wzrost kompetencji członków klastra (na to działanie złożono projekt w ramach PO FIO);
- ponadto kluczowymi wskaźnikami dla rozwoju klastra jest wspólny udział w zamówieniach publicznych (wskaźnik szacowany jest na min. dwie oferty w ciągu półrocza);
- uczestnictwo w działaniach międzynarodowych promujących ekonomię społeczną lub rozwiązania klastrowe (środki własne);
- zwiększenie liczby członków klastra;
- zawiązanie oddziału Ogólnopolskiego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Socjalnych.

23 | KLASTER SUDECKA SIĘĆ INNOWACJI

Koordinator:

Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego SA
ul. 1 Maja 27, 58-500 Jelenia Góra
e-mail: biuro@karr.pl
tel. +48 75 75-27-500
faks +48 75 75-22-794
www.karr.pl

Data rozpoczęcia działalności: 2013

Liczba członków: 8 m.in.: Agencja Rozwoju Regionalnego AGROREG SA, Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego KARR SA, Agencja Rozwoju Innowacji SA, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, CMS Consulting InGosTur, Sudecka Izba Przemysłowo-Handlowa, Sudecki Związek Pracodawców

Obszar działalności:

Integracja współpracy pomiędzy uczelniami wyższymi, instytucjami naukowymi oraz podmiotami gospodarczymi na rzecz działań innowacyjnych i międzynarodowych pozytywnie wpływających na rozwój Sudetów.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

- wzmacnianie impulsów rozwojowych poprzez wymianę wiedzy, promocję i rozwój społeczeństwa informacyjnego;
- stworzenie i rozwój systemu wsparcia dla inicjatyw tworzenia klastrów biznesowych powiązanych z rozwojem Sudetów. Sudety jako obszar strategicznej interwencji będą miały system diagnozowania i rozwiązywania problemów o charakterze horyzontalnym;
- wdrożenie systemu planowania rozwoju Sudetów opierającego się na idei inteligentnej specjalizacji;
- zasada wymiany doświadczeń stworzy podstawy do dyskusji społecznej w formule forum sudeckiego;
- współpraca ze środowiskiem edukacyjnym spowoduje dostosowanie programów nauczania do potrzeb środowiska biznesowego;
- działania sieciowe oparte na centrach kompetencji spowodują że oferta uczelni, instytutów naukowo-badawczych będzie bardziej dostępna i dostosowana do potrzeb lokalnych;
- działania spójne z założeniami celów tematycznych strategii Europa 2020 spowodują zwiększenia szans na pozyskanie wsparcia finansowego dla projektów powiązanych ze strategią rozwoju OSI Sudety.

Planowane działania klastra:

- diagnoza innowacyjności w Sudetach:

opracowanie raportu nt. dotychczasowych doświadczeń przedsiębiorstw i samorządów zlokalizowanych w Sudetach w dziedzinie wdrażania innowacji oraz barier utrudniających działania w tym zakresie;

- analiza potencjału intelektualnego Sudetów:
opracowanie bazy danych pracowników naukowych oraz instytucji sfery B+R zlokalizowanych w Sudetach i zajmujących się tematyką sudecką;
- diagnoza stanu społeczno-gospodarczego Sudetów:
opracowanie diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Sudetów oraz analizy SWOT, jako podstawy do tworzenia strategii rozwoju obszaru;
- opracowanie Atlasu Sudetów/wieloaspektowej syntetycznej mapy Sudetów:
opracowanie Atlasu Sudetów (lub wieloaspektowej syntetycznej mapy Sudetów) jako kartograficznej podstawy do tworzenia strategii rozwoju obszaru oraz opracowań specjalistycznych (np. turystycznych);
- promocja innowacyjności na obszarze Sudetów:
zorganizowanie spotkań poświęconych promocji innowacyjności i barierom wdrażania innowacji we wszystkich miastach powiatowych Sudetów dla przedsiębiorców i samorządowców;
- promocja działań klastra, pozyskiwanie nowych członków, działalność bieżąca:
stworzenie strony internetowej klastra, opracowanie systemu identyfikacji wizualnej, publikacja materiałów promocyjnych w mediach, mailing informacji o klastrze.

24 | KLASTER WSPÓLNOTA WIEDZY I INNOWACJI W ZAKRESIE TECHNIK INFORMACYJNYCH I KOMUNIKACYJNYCH

Wspólnota Wiedzy i Innowacji
w Zakresie Technik Informatycznych i Komunikacyjnych

Koordynator:

Politechnika Wrocławska
ul. Wybrzeże Wyspiańskiego 27
50-370 Wrocław
www.ict-cluster.wroc.pl
Biuro klastra:
e-mail: kontakt@ict-cluster.pl
dr inż. Andrzej Jabłoński – andrzej.jablonski@pwr.edu.pl
tel.: 71-320-2430, 695-360-090, 601-413-081
mgr inż. Magdalena Prussak – magdalena.prussak@pwr.edu.pl
tel. 71-320-2641

Data rozpoczęcia działalności: 5.06.2007 r.

Liczba członków: 86 (osiem uczelni wyższych i szkół, dwie instytucje B+R, dwie JST, 10 IOB, 64 przedsiębiorstwa) m.in.: Politechnika Wrocławska, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu, UMWD, ARAW, DARR SA, VIESSMANN Technika Grzewcza, Transition Technologies SA, VOLVO Polska, SIEMENS, PROCOM SYSTEM SA, REC Sp. z o.o.; CWPE SA, PGS Software SA, NEUROSOFT, GTB, OPTOSOFT, GRINN, A+V, BI Softechnik, KOSD, Microsoft, NeuroSys, RHINO, SPACEONE, SMT Software, UNIT4 TETA, X-Coding IT, Telefonía DIALOG.

Obszar działalności:

Zadania Klastra ICT bezpośrednio wiążą się z rozwojem społeczeństwa informacyjnego Polski i Europy. Współpraca partnerów w ramach klastra koncentruje się przede wszystkim na zadaniach służących zwiększeniu konkurencyjności firm z branży IT i gospodarki europejskiej oraz synergicznemu rozwojowi trzech elementów „triady wiedzy” – tzn. badań naukowych, wdrożeń dla innowacyjnego przemysłu i kształceniu.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

Celem głównym klastra jest stworzenie platformy współpracy polskich i europejskich innowacyjnych firm, działających w branży technologii informatycznych i komunikacyjnych (ICT), instytucji

korzystających z technologii informatycznych, wyższych uczelni, specjalistycznych szkół teleinformatycznych i władz regionalnych.

Cele szczegółowe:

- kooperacja nauki i gospodarki;
- opracowanie i wdrażanie innowacyjnych technik informacyjnych i komunikacyjnych;
- kształcenie specjalistów w najnowszych technologiach informatycznych;
- integracja uczelni, przedsiębiorców, instytucji i samorządów oraz regionów;
- przyspieszenie rozwoju społeczno-gospodarczego Polski i Europy.

Planowane działania klastra:

- wzrost liczby partnerów klastra ICT (do około 90), poprzez działania informacyjne, PR itd.;
- weryfikacja partnerów, ich aktywności, aktualizacja danych teleadresowych;
- udostępnienie wzajemnego internetowego kontaktu między partnerami klastra ICT (po uwierzytelnieniu na witrynie klastra);
- wzrost współpracy z klastrami zagranicznymi (internacjonalizacja). W niedawnym czasie została podpisana umowa o współpracy z klastrem niemieckim – Centrum Doskonałości w Chemnitz (przy tamtejszej Politechnice);
- intensyfikacja pracy Grup Roboczych w celu wykreowania propozycji projektów interdyscyplinarnych;
- opracowanie kilku wniosków konkursowych związanych z POIR, w zakresie zastosowań ICT w innowacyjnych produktach;
- współdziałanie z inicjatywą Autostrada Innowacji;
- udział w konsultacji społecznej Inteligentnych Specjalizacji Regionu i kraju;
- stworzenie forum wymiany potrzeb i rozwiązań w wybranych obszarach specjalizacji – dla partnerów klastra;
- umożliwienie wzajemnego korzystania z zasobów laboratoryjnych, aparaturowych, organizacyjnych, lokalowych wszystkich Partnerów Klastra;
- intensyfikacja publikowania osiągnięć i rozwiązań innowacyjnych partnerów klastra;
- zwiększenie powiązania potrzeb partnerów klastra z programami kształcenia studentów;
- organizacja specjalistycznych seminariów i konferencji związanych tematycznie z profilami partnerów klastra.

25 | KLASTER WYTWÓRCÓW REGIONALNYCH

Koordinator:

Forum Aktywności Lokalnej
ul. Ludowa 1C, 58-304 Wałbrzych
e-mail: biuro@inkubatorsudecki.pl
tel. 74 848 01 00
www.kwr.sudeckieklastry.pl

Data rozpoczęcia działalności: styczeń 2013 r.

Liczba członków: 5

Obszar działalności:

Klaster działa na rzecz rozwoju regionu Sudetów ze szczególnym uwzględnieniem województwa dolnośląskiego oraz członków klastra w branży rękodzieła i produkty regionalne wytwarzane na skalę nieprzemysłową.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

- wsparcie dziedzictwa kulturowego, tradycji, różnorodności i poczucia dobrego smaku w regionie Sudetów;
- likwidacja bezrobocia, rozwój przemysłu turystycznego w rejonie Sudetów.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w roku 2013 to 128 650,86 zł.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- utworzenie strony internetowej klastra;
- opracowanie systemu identyfikacji wizualnej;
- przeprowadzenie kampanii promocyjnej (emisja artykułów w prasie, emisja spotów radiowych, produkcja czterech roll-upów);
- zorganizowanie spotkań informacyjnych w sześciu różnych powiatach;
- zorganizowanie Prezentacji Rękodzieła i Wyrobów Regionalnych Klastra Wytwórców Regionalnych pn. „Marmoladobranie” w Szczawnie-Zdroju;
- zorganizowanie szkoleń dot. clusteringu w Wałbrzychu, Świdnicy i Kłodzku;
- przeprowadzenie warsztatów z zakresu zmiany formy organizacyjnej prowadzenia działalności wytwórczej z osoby fizycznej na przedsiębiorcę;
- organizacja wizyty studyjnej w Czechach w Stowarzyszeniu Twórców Ludowych w Stacowie i Kuksie;
- opracowanie i wydanie polsko-czeskiego katalogu członków klastra.

Planowane działania klastra:

- autoewaluacja działań klastra opierająca się na narzędziach Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – 2015 r.;
- szkolenia, wsparcie oraz doradztwo dla członków klastra zakładających działalność gospodarczą – realizacja ciągła
- uczestnictwo członków klastra w imprezach masowych: dni miast, festyny okolicznościowe na poziomie lokalnym, regionalnym – realizacja ciągła;
- uczestnictwo członków klastra w imprezach masowych: dni miast, festyny okolicznościowe na poziomie lokalnym, regionalnym – 2015 r.;
- promocja marki Produktu Lokalnego Sudetów – 2015–2016 r.;
- szkolenia podnoszące kompetencje członków klastra – realizacja ciągła;
- wsparcie procesu pozyskiwania środków finansowych na uruchomienie działalności gospodarczej na terenach wiejskich – 2015–2016 r.;
- aktualizacja katalogu opisującego działania członków klastra (bardzo duże zapotrzebowanie zgłaszane przez członków klastra) – 2015 r.;
- zwiększanie sprzedaży produktu wspólnego klastra pn. Wytworzone na Dolnym Śląsku – 2015–2016 r.;
- zwiększenie liczby przedsiębiorców – rękodzielników i artystów – w gronie członków klastra – realizacja ciągła;
- współorganizacja I Jarmarku Ducha Gór w Karpaczu (wspólne przedsięwzięcie Gminy Karpacz, Klastra Wytwórców Regionalnych, Stowarzyszenie Wspierania Kształcenia Młodzieży w Karpaczu) – Lipiec 2015 r.;
- uczestnictwo członków klastra w Festiwalu Smaków Liczyrzepy w Karpaczu – 2015 r.;
- uruchomienie w szkołach Dolnego Śląska edubazarów prezentujących dorobek rękodzielniczy wytwórców Dolnego Śląska – produkt częściowo płatny dla szkół i samorządów – 2016 r.;
- zacieśnienie współpracy członków klastra z wytwórcami produktów lokalnych we Włoszech i Portugalii (zapoznanie członków klastra z zasadami i procesem wytwarzania produktów lokalnych we Włoszech i Portugalii) – 2015–2016 r.;
- organizacja „Marmoladobrania” – targów produktów lokalnych i rękodzielniczych Szczawno-Zdrój – wrzesień 2015 r.

26 | KLASTER ZDROWIE-MODA-URODA

ZDROWIE MODA URODA

Koordinator:

Forum Aktywności Lokalnej
ul. Ludowa 1C, 58-304 Wałbrzych
e-mail: biuro@inkubatorsudecki.pl
tel. 74 848 01 00
www.kwr.sudeckieklastry.pl

Data rozpoczęcia działalności: 2.09.2013 r.

Liczba członków: 21 (m.in.: Active Mind, Beauty Express, CME Centrum Medycy Estetycznej, Kobiecanki.pl, Time Models).

Obszar działalności:

Profilaktyka zdrowia, kosmetologia, eco odzież.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

Stworzenie kompleksowych usług zawierających działania edukacyjne i biznesowe w obszarach profilaktyki zdrowia, kosmetologii i eco odzieży, skierowane do kobiet i mężczyzn w różnych kategoriach wiekowych. Odbiorcami usług mogą być osoby indywidualne, grupy osób o podobnych profilach zdrowotnych i fizjologicznych. W pakiecie kompleksowej usługi przygotowanej indywidualnie dla określonego odbiorcy przez członków klastra znajdują się działania edukacyjne, diagnoza potrzeb i oczekiwań usługobiorcy, opracowanie programu działania.

Kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w roku 2013 to 80 884,21 zł.

Cele projektu zrealizowanego w ramach ww. dotacji:

- promocja działalności klastra Zdrowie-Moda-Uroda na zewnątrz;
- pozyskanie nowych członków klastra i osiągnięcie poziomu 15 przedsiębiorców;
- stworzenie systemu komunikacji pomiędzy członkami klastra;
- rozwój współpracy pomiędzy członkami klastra;
- stworzenie nowej, kompleksowej oferty usługowej;
- wydanie katalogu zawierającego ofertę usługi;
- promocja udziału w klastrze;
- działania edukacyjne wśród młodzieży szkół średnich.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- opracowanie i uruchomienie strony internetowej klastra;
- opracowanie logotypu dla klastra;

- przeprowadzenie kampanii promocyjnej: emisja artykułów w prasie, reklama telewizyjna, produkcja roll-upów;
- organizacja spotkań informacyjnych;
- przeprowadzenie szkoleń wyjazdowych dla członków klastra;
- stworzenie kompleksowej oferty usługowej klastra;
- opracowanie i wydanie katalogu usług;
- organizacja wizyt studyjnych;
- wyjazd na Targi Dzień Akademii Piękności;
- organizacja spotkań w celu tworzenia rynku odbiorców usług klastra;
- organizacja spotkań edukacyjnych dla młodzieży szkół średnich.

Planowane działania klastra: w okresie 2015–2016

- rozwój usług wspólnych klastra. Rozszerzanie oferty klastra. Wzmacnianie potencjału klastra – realizacja ciągła;
- poszukiwanie i transfer innowacji produktowej, technologicznej i marketingowej oraz zwiększenie współpracy z sektorem szkolnictwa wyższego – korzystanie z potencjału naukowego subregionu – 2015–2016 r.;
- pobudzanie, kształtowanie popytu na usługi klastra, działalność promocyjna, promocja marki klastra – realizacja ciągła;
- poszukiwanie możliwości rozwoju klastra poprzez współpracę z klastrami usług komplementarnych, np. klastrem usług turystycznych, sanatoryjnych, leczniczych, hoteli, SPA itd. – realizacja ciągła;
- internacjonalizacja usług klastra:
  - udział w targach specjalistycznych;
  - promocja usług w innych krajach (pozyskiwanie perspektywicznych rynków);
  - rozwijanie współpracy transgranicznej;
  - poszukiwanie możliwości tworzenia partnerstw zagranicznych – 2015–2016 r.;
- dokonanie autoewaluacji klastra z wykorzystaniem narzędzia Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – 2015 r.;
- szkolenia podnoszące kompetencje członków klastra – realizacja ciągła;
- uruchomienie centrum badawczego i centrum usług wspólnych dla członków klastra przy współpracy z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Wałbrzychu – 2016-2018 r.

27 | KLASTER „WAŁBRZYSKIE SUROWCE” – SUROWCE DLA ZAAWANSOWANYCH TECHNOLOGII MATERIAŁOWYCH

Koordinator:

Agencja Rozwoju Regionalnego „AGROREG” SA
ul. Kłodzka 27, 57-402 Nowa Ruda
e-mail: arr@agroreg.com.pl
tel. 74 872 50 25
<http://www.walbrzyskiesurowce.pl>

Data rozpoczęcia działalności: 2014 r.

Liczba członków: 28 (m.in.: Piaskowiec Bruki Kamienne, Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna INVEST PARK Sp. z o.o., Agencja Rozwoju Regionalnego „AGROREG” SA, Politechnika Wrocławska, POWIZ Sp.z o.o., Przedsiębiorstwo Oczyszczania Wód i Ziemi, KGHM Cuprum, Kopalnia Surowców Skalnych Bartnica, Stowarzyszenie Podziemne Trasy Turystyczne Polski, Polska Akademia Nauk).

Obszar działalności:

Opracowanie i wdrożenie nowej strategii rozwoju dla przemysłu surowcowo-energetycznego zmierzającej do wytwarzania wysoko przetworzonych i konkurencyjnych wyrobów z wykorzystaniem zasobów naturalnych Dolnego Śląska.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

- zorganizowanie firm branży surowcowej Aglomeracji Wałbrzyskiej wokół procesów prorozwojowych z uwzględnieniem programu okresu wsparcia 2014–2020;
- włączenie potencjału branży surowcowej Aglomeracji Wałbrzyskiej w proces budowania i wdrażania krajowych inteligentnych specjalizacji i regionalnych inteligentnych specjalizacji;
- uruchomienie działalności Klastra Wałbrzyskie Surowce i wyposażenie go w podstawowe narzędzia do skutecznego wdrażania zaplanowanych celów i projektów biznesowych;
- stworzenie podstaw prawnych i organizacyjnych do pozyskiwania wsparcia finansowego dla projektów biznesowych klastra;
- upowszechnienie celów, zadań i oczekiwań rezultatów działalności Klastra „Wałbrzyskie Surowce”.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w roku 2014 to 78 483,33 zł.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- uruchomiono stronę internetową klastra www.walbrzyskiesurowce.pl;
- emisja w Radiu Wrocław dwudziestu spotów reklamowych w terminie 24–28.11.2014 r. W Telewizji Sudeckiej wyemitowano 300 spotów reklamowych;

- przeprowadzono badanie ankietowe wśród potencjalnych członków klastra. Badanie objęło grupę 205 respondentów, otrzymano 97 wypełnionych ankiet. Opracowano raport z badania ankietowego;
- zorganizowano trzy jednodniowe spotkania z potencjalnymi członkami klastra. Na spotkaniach omówiono koncepcję klastra w kontekście planowanych regionalnych inteligentnych specjalizacji, zasady działania klastra, plany rozwoju, korzyści płynące z przystąpienia do klastra;
- przygotowano „action plan” oraz opracowano raport podsumowujący na potrzeby spotkania założycielskiego klastra;
- zorganizowano spotkanie założycielskie Klastra „Wałbrzyskie Surowce”;
- opracowano i uruchomiono bibliotekę Klastra „Wałbrzyskie Surowce”.

Planowane działania klastra:

Planowane projekty/pomysły służące rozwojowi Klastra „Wałbrzyskie Surowce” na lata 2015–2020:

- uruchomienie działalności Centrum Rozwoju Technologii Kompozytowych we Wrocławiu;
- rozbudowa biblioteki wiedzy;
- utworzenie Klastrowego Funduszu Inwestycyjnego;
- budowa zakładów produkcji wyrobów kompozytów na bazie włókna bazaltowego w Nowej Rudzie:
  - uruchomienie produkcji kompozytów;
  - uruchomienie wsparcia doradczego dla firm kooperujących z dostawcami surowców skalnych.
- przygotowanie studium wykonalności:
  - studium nad możliwością wykorzystania materiałów odpadowych z kopalń odkrywkowych (np. wysiewki, piaski, nadkłady itd.);
  - studium nad zagospodarowanie wyrobisk poeksploatacyjnych z korzyścią dla otoczenia, gmin, poprzednich właścicieli;
  - studium nad wykorzystaniem naturalnych zasobów wodnych Aglomeracji Wałbrzyskiej.
- wdrożenie programu analiz i oceny wykonalności strategicznych dla rozwoju branży – surowców naturalnych, materiałów odpadowych i zasobów wodnych.

Koordinator:

Fundacja Rozwoju Regionalnego PROGRES
ul. Tysiąclecia p.p. 4/6
57-500 Bystrzyca Kłodzka
e-mail: biuro.klasterwolowina@gmail.com

Data rozpoczęcia działalności: 5.03.2015 r.

Liczba członków: 46 (m.in.: Hotel Abis s.c., K.I.SAMEN Polska Sp. z o.o., Ośrodek Hodowli Zarodowej Przerzeczyn Zdrój Sp. z o.o., Zakład Przemysłu Mięsnego Biernacki Sp. z o.o., 3CUBE Sp. z o.o., PPHU Krzyś, Anna Caryk FPHU-Zdrowiejny, Pensjonat Alpejski Dwór, APAGRO Urban Górski, HIL CONSULTING Henryk Szymczak, Saga Consulting & Investment Services, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu).

Obszar działalności:

Wsparcie dolnośląskich przedsiębiorców działających w obszarze hodowli i przerobu mięsa wołowego, poprzez stworzenie trwałych ram współpracy opartych na transferze wiedzy, technologii i rozwiązań innowacyjnych pomiędzy partnerami klastra przy udziale samorządu terytorialnego, instytucji otoczenia biznesu, jednostek naukowo-badawczych i instytucji naukowych oraz organizacji pozarządowych wspierających rozwój przedsiębiorczości.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

- stworzenie trwałych ram współpracy pomiędzy producentami bydła opasowego, przedsiębiorcami przetwarzającymi mięso wołowe oraz jednostkami naukowo-badawczymi w Polsce;
- stworzenie sieci powiązań między lokalnymi przedsiębiorstwami z obszaru produkcji i przetwarzania mięsa wołowego, z samorządami lokalnymi, jednostkami badawczymi i naukowymi, instytucjami wspomagania biznesu, a także organizacjami pozarządowymi;
- wdrażanie i rozpowszechnianie innowacyjnych technologii wśród przedsiębiorstw i instytucji badawczo-rozwojowych;
- realizacja wspólnych projektów badawczych, eksportowych, edukacyjnych;
- kreowanie nawyków kulinarnych społeczeństwa, z uwzględnieniem żywności funkcjonalnej i regionalnej;
- wsparcie działań proeksportowych, promocji regionalnych marek oraz branży, w której funkcjonują partnerzy klastra na rynkach międzynarodowych;
- wspieranie dostępu do źródeł finansowania, aplikowanie o środki z Unii Europejskiej;
- ułatwianie wprowadzania nowych produktów na rynek polski;
- ułatwianie nawiązywania nieformalnych kontaktów oraz dostępu do informacji naukowej, technicznej i biznesowej.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w roku 2014 to 68 605,66 zł.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- zorganizowano spotkania partnerskie;
- zorganizowano dziewięć wyjazdów studyjnych połączonych ze szkoleniami;
- zorganizowano szkolenie dla pięciu klasyfikatorów bydła opasowego;
- opracowano znak firmowy Klastra „Wołownia Sudecka”;
- powstała strona internetowa Klastra „Wołowina Sudecka”;
- zorganizowano festiwal pn. „Rowerem na festyn z wołowiną sudecką”.

Planowane działania klastra:

W zakresie rozwoju rynku i produktu:

- opracowanie i wdrożenie kampanii promocyjno-informacyjno-edukacyjnej ukazującą wołowinę jako zdrowy produkt, ekologiczny, a zawód związany z mięsem jako atrakcyjny finansowo, dający możliwości rozwoju, poświadczony wieloma certyfikatami umiejętności i jakości;
- ukazanie korzyści dla klientów ze współpracy z klastrem i jego członkami;
- świadczenie usług doradczych, certyfikujących w obszarze mięsa i wołowiny;
- stworzenie programów lojalnościowych;
- podnoszenie świadomości klienta, że mięso wołowe jest bardzo zdrowe, a przy tym nie musi dużo kosztować;
- kompleksowa obsługa klientów klastra;
- analiza potrzeb i oczekiwań klienta;
- wprowadzenie wspólnego działu obsługi klienta i realizacja jako grupa dużych kontraktów;
- stworzenie sprawnego systemu kontroli jakości i reklamacji;
- stworzenie systemu, procedur i standardów obsługi klienta jednakowego dla wszystkich podmiotów;
- stworzenie katalogu produktów;
- tworzenie standardów markowych klastra i jego produktu – wołowiny, jako mięsa zdrowego, ekologicznego. Klaster obejmujący technologie, innowacje, kwalifikacje personelu, standard obsługi klienta i inne kluczowe elementy kojarzone z marką jaką niesie ze sobą klaster. Znak ten powinien kojarzyć się z jakością, innowacją i fachowością;
- budowa platformy kooperacyjnej branży mięsnej w sektorze badań i rozwoju oraz biznesu.

Koordinator:

Fundacja Dom Pokoju
ul. Łokietka 5/1, 52-022 Wrocław
e-mail: dompokoju@dompokoju.pl
tel. +48 883 047 310
www.dompokoju.org

Data rozpoczęcia działalności: 2014

Liczba członków: 11 (m.in.: Spółdzielnia Socjalna PANATO, Katarzyna Zięba „Galeria Talentu”, R.R.Buckler, Cub Agnieszka Mitek, Katarzyna Rusak, D O D O Dorota Poprawa, Semi Dry – Paweł Głośny, Na Maszynie, Duras Design, Róża Matyja, Studio Minimal).

Obszar działalności:

- rewitalizacja społeczno-gospodarcza poprzez zwiększenie liczby aktywnych podmiotów na trackach handlowych oraz podniesienie aktywności zawodowej mieszkańców;
- wzmocnienie pozytywnego wizerunku dzielnicy Nadodrze.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:**Cele projektu:**

- przeprowadzenie diagnozy potencjału sektora kreatywnego we Wrocławiu i Nadolnym Śląsku;
- wskazanie obszarów na Dolnym Śląsku, które mają największy potencjał do tworzenia klastrów kreatywnych;
- powołanie do życia klastra kreatywnego na bazie istniejącego już partnerstwa „Artystyczne Nadodrze”;
- wypracowanie strategii rozwoju i działań marketingowych dla klastra;
- podniesienie kompetencji przedsiębiorców wchodzących w skład klastra poprzez umożliwienie przedsiębiorcom korzystania z usług doradczych i szkoleniowych;
- zwiększenie liczby aktywnych firm i zakładów rzemieślniczych i galerii artystycznych na Nadodrze;
- podniesienie innowacyjności klastra poprzez włączenie działań wspierających B+R;
- wzmocnienie potencjału i rangi tradycyjnego rzemiosła na Nadodrze;
- wypracowanie modelu rewitalizacji społeczno-gospodarczej przez budowanie klastrów;
- rozpropagowywanie modelu poprzez organizację konferencji końcowej.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego w roku 2014 to 21 666,66 zł.

Rezultaty z otrzymanej dotacji:

- zbudowanie bazy 627 firm sektora kreatywnego na Dolnym Śląsku;
- wysłanie 627 ankiet w ramach badań CAWI;
- zorganizowanie badań fokusowych z udziałem łącznie 25 osób;
- opracowanie raportu z przeprowadzonych badań fokusowych i przeprowadzonych ankiet;
- udział w seminarium „Design dla biznesu” w CRZ Krzywy Komin;
- zaangażowanie do współpracy 12 zakładów rzemieślniczych;
- utworzenie 10 nowych profili przedsiębiorcom na stronie www.artystycznenadodrze.pl;
- zacieśnienie współpracy z 26 przedsiębiorcami z Nadodrza;
- nawiązanie współpracy z Credit Suisse.

Planowane działania klastra:

Planowane jest podjęcie współpracy z kilkunastoma firmami zajmującymi się projektowaniem ubrań, w celu:

- utworzenia wspólnej marki: Moda na Nadodrze;
- poszukiwania wspólnej siedziby;
- organizacji cyklicznych wydarzeń (Targów Mody) i planowanego we wrześniu pokazu mody;
- współpracy z tradycyjnymi rzemieślnikami, którzy prowadzą działalność na Nadodrze – zakład rymarski, zakład typograficzny oraz zakład szewski;
- pracy nad wspólną linią produktów – gadżetów dla Nadodrza;
- poszukiwania najlepszej formy prawnej i zakresu współpracy między poszczególnymi firmami.

Docelowo planowane jest utworzenie wspólnego miejsca pracy – coworkingu z zapleczem dla różnych firm sektora kreatywnego, w dużym obiekcie poindustrialnym – z linią produkcyjną, niezbędnym oprogramowaniem i studiem fotograficznym.

Koordinator:

Fundacja Linum

pl. Grunwaldzki 24A, 50-363 Wrocław

e-mail: kontakt@pkblinum.pl, leczenielnem@gmail.com

tel. +48 791 756 756

www.pkblinum.pl

Osoba kontaktowa:

Rafał Bernasiński

rafal.bernasinski@gmail.com

tel. +48 791 756 756

Kamil Kostyn, kamilkostyn@o2.pl

tel. +48 664 082 097

Data rozpoczęcia działalności: 2011 r.

Liczba członków: 11 (m.in.: Regbud Przedsiębiorstwo Usługowe Jan Redgosz, Wrocławskie Centrum Badań EIT + Sp. z o.o., Len Pharma Sp. z o.o., WFB Baird Poland Sp. z o.o.).

Obszar działalności:

Polski Klaster Biotechnologiczny Linum ma za zadanie prowadzenie działań wspierających dla grupy przedsiębiorstw, ośrodków naukowo-badawczych i stowarzyszeń branżowych działających w obszarze nowoczesnej biotechnologii.

Podstawą działalności klastra są realizowane projekty produktów medycznych opracowanych przez Fundację Linum. Bazują one na rezultatach prac naukowych prof. Jana Szopy-Skórkowskiego i jego zespołu nad nowymi rodzajami lnu i wykorzystaniem ich naturalnych właściwości medycznych.

W efekcie współpracy pomiędzy członkami klastra, wyniki prac badawczych przybrały formę patentów i konkretnych, gotowych do wprowadzenia na rynek produktów spożywczych, suplementów diety i produktów medycznych.

W ramach Polskiego Klastra Biotechnologicznego współpracuje grupa przedsiębiorców, organizacji i stowarzyszeń branżowych. Inicjatywa klastrowa posiada wsparcie PAN oraz czołowych polskich ośrodków badawczych.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

- rewitalizacja upraw oraz przetwórstwa lnu na Dolnym Śląsku;
- klaster na bazie projektów naukowców Uniwersytetu Wrocławskiego zamierza ponownie wprowadzić uprawy lnu na tym terenie. Tym razem mają to być nowoczesne typy roślin, które mogą być wykorzystane do produkcji opatrunków, lekarstw, kosmetyków i suplementów diety oraz stanowić źródło surowcowe dla produktów przeznaczonych dla określonych grup społecznych (np. chorych na cukrzycę, miażdżycę, nowotwory);
- stworzenie jednolitej strategii komunikacyjnej i marketingowej oraz platformy wymiany informacji wewnątrz i na zewnątrz klastra;
- działania informacyjne i marketingowe;

- działania B2B;
- optymalizacja współpracy wewnątrz klastra, stworzenie kanałów i form komunikacji;
- promocja klastra na rynku polskim;
- stabilny rozwój strategii marketingowej oraz platformy wymiany informacji zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz klastra;
- opracowanie technologii tworzenia „inteligentnych” roślin nowatorską metodą EMO;
- stworzenie warunków do wykorzystania nowej technologii EMO stanowiącej alternatywę dla GMO.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego to 158 335,16 zł (96 149,04 zł w 2012 r., 62 186,12 zł w 2013 r.).

Rezultaty z otrzymanych dotacji:

- stworzenie i pozycjonowanie strony internetowej klastra;
- stworzenie systemu identyfikacji wizualnej;
- opracowanie i druk materiałów promocyjnych: broszury i ulotki;
- produkcja banera i roll-up’u;
- udział w konferencji Bioinnovation International Summit;
- organizacja spotkań B2B;
- organizacja spotkań członków klastra;
- publikacja artykułów w prasie;
- publikacja artykułów naukowych w renomowanych pismach w obiegu międzynarodowym;
- opracowanie strategii rozwoju klastra;
- przygotowanie oferty technologicznej wraz z kosztorysem uruchomienia produkcji poszczególnych produktów;
- organizacja szkoleń i spotkań informacyjno-promocyjnych dla środowisk lekarskich, firm, rolników;
- organizacja pikniku lniarskiego;
- projekt i wydruk nowej broszury informacyjnej;
- zakup materiałów promocyjnych.

Planowane działania klastra:

Zespół profesora Jana Szopy-Skórkowskiego opracował kilka typów preparatów prozdrowotnych, oraz technologię ich produkcji. Dzięki współpracy z firmami z całego kraju przygotowano do produkcji i dystrybucji dwie generacje opatrunków lnianych na rany i na owrzodzenia trudno gojące się. Na swoją kolej czekają oleje lniane o „idealnym” dla diety człowieka składzie, żele regenerujące skórę, alternatywny antybiotyk, suplementy diety i półprodukty dla przemysłu farmaceutycznego i kosmetycznego.

Dotychczasowe działania Fundacji Linum koncentrują się wokół wznowienia upraw lnu i jego przetworu w reaktywowanych przedsiębiorstwach lniarskich na Dolnym Śląsku. Przejawem tego działania jest wniosek złożony w Ministerstwie Rolnictwa dotyczący odnowy upraw i przetwórstwa lnu. Trwają prace przy rozpoczęciu produkcji tkanin lnianych, m.in. służących do produkcji nowoczesnych opatrunków, zatrudniani są pierwsi pracownicy.

To jest początek prac nad budową grupy rolno-przemysłowej oraz stworzeniem centrum naukowo-badawczego bazujących na nowoczesnych odmianach lnu wytworzonych przy użyciu nowatorskich, inteligentnych technologii na terenie Dolnego Śląska.

Koordynator:

Stowarzyszenie Side Cluster

Siedziba: ul. św. Antoniego 23, 50-073 Wrocław

Biuro: ul. Legnicka 65 b pok.2, 54-205 Wrocław

e-mail info@side-cluster.pl

tel. +48 733 800 869

+48 500 037 247 – menedżer klastra – Edyta Cieślak

+48 509 935 850 – prezes klastra – Kazimierz Wołyniec

www.side-cluster.pl

Data rozpoczęcia działalności: 23.10.2009 r.

Liczba członków: 53 (m.in.: Zakład Usług Remontowo-Budowlanych inż. Kazimierz Wołyniec, SOWA – Domy z bali, Business Bridge Group Sp. z o.o., TEIJO – TALO POLSKA Sp. z o.o., B3 – Rozwiązania dla biznesu, Elster Projekt Sp. z o.o., Adamczak System).

Obszar działalności:

Stymulacja postępu technologicznego w branży budowlanej. Wsparcie dla firm we wprowadzaniu innowacyjnych rozwiązań i popularyzacji osiągnięć technologicznych, społecznych oraz organizacyjnych z zakresu budownictwa drewnianego i jego otoczenia. SIDE-CLUSTER skupia mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa z sektora budowlanego i drzewnego oraz instytucje naukowo- badawcze i ośrodki wspierające rozwój regionalny.

SIDE-CLUSTER zlokalizowany jest w południowo-zachodniej Polsce, większość firm zrzeszonych w klastrze pochodzi z województwa dolnośląskiego.

Oferta klastra obejmuje produkty, usługi, szkolenia, pomoc w nawiązywaniu współpracy gospodarczej w kraju i zagranicą oraz wykorzystanie możliwości badawczych ośrodków naukowych w zakresie energooszczędnego budownictwa drewnianego.

Cele klastra i dotychczas osiągnięte rezultaty działalności:

- podnoszenie konkurencyjności sektora branży budowlanej, drzewnej i branż pokrewnych;
- stałe podnoszenie poziomu technologicznego i organizacyjnego oraz jakości produktów i usług przedsiębiorstw sektora;
- tworzenie platformy wymiany informacji o technologii i organizacji przedsiębiorstwa;
- ułatwianie i propagowanie kontaktów z zagranicą służących wymianie doświadczeń;
- wzmocnienie powiązań pomiędzy lokalnymi przedsiębiorstwami, podmiotami badawczymi, instytucjami otoczenia biznesu, jednostkami samorządu terytorialnego oraz wzmocnienie integracji członków klastra, zwiększanie ich konkurencyjności, internacjonalizacja, promowanie innowacji, w tym innowacji organizacyjnych i ekologicznych;

- wzmocnienie powiązań pomiędzy lokalnymi przedsiębiorstwami, podmiotami badawczymi, instytucjami otoczenia biznesu, jednostkami samorządu terytorialnego w rozwijaniu specyficznych celów, regionalnych polityk;
- stworzenie wspólnej, długofalowej strategii działania;
- umocnienie pozycji marki SIDE-CLUSTER;
- zaangażowanie się w długoterminową współpracę z parterami sąsiadującymi – innymi członkami klastra, ale również z partnerami strategicznymi z innych krajów.

Rezultaty:

Klaster wprowadza na rynek innowacyjny produkt, jakim jest mobilny energooszczędny dom drewniany oraz budynek użyteczności publicznej (szkoła, przedszkole, dom pogodnej starości itp.), wykonywany w 100 proc. w warunkach hali fabrycznej (wraz z fundamentem, w standardzie „pod klucz”). Energooszczędne gotowe domy oraz budynki użyteczności publicznej produkowane w obrębie linii produkcyjnej stanowiąc będą alternatywę dla budownictwa tradycyjnego.

Owoce pięcioletnich działań klastra SIDE-CLUSTER jest polsko-fińska firma TEIJO-TALO POLSKA Sp. z o.o., która powstała, aby realizować wiodący cel działalności klastra – produkować energooszczędne, ekologiczne, mobilne budynki drewniane.

Łączna kwota dotacji przekazanej przez samorząd województwa dolnośląskiego to 527 541,31zł (100 000 zł w 2010 r., 88 591,42 zł w 2011 r., 116 736,56 zł w 2012 r., 113 422,22 zł w 2013 r., 108 791,11 zł w 2014 r.).

Rezultaty z otrzymanych dotacji:

- wydanie broszury informacyjno-promocyjnej i materiałów promocyjnych;
- aktualizacja i rozbudowa strony internetowej klastra;
- udział w targach FOR ARCH – Międzynarodowych Targach Budowlanych w Pradze, BATIMAT w Paryżu, targach budownictwa drewnianego SALON MAISON BOIS w Angers we Francji, Targach Budownictwa i Energii w Erfurcie, międzynarodowych targach budownictwa ekologicznego SAIE 2014;
- wizyty studyjne w Finlandii, Bolonii, na Węgrzech, dot. m.in. współpracy z Uniwersytetem Bolońskim i Centro Antartide, klastrem KEXPORT Enviromental;
- seminaria dla członków klastra oraz osób zainteresowanych przystąpieniem do klastra, na temat podniesienia świadomości współpracy trójsektorowej, funkcjonowania klastrów w Europie, aktualnych trendów w technologiach budownictwa ekologicznego;
- trzy szkolenia dotyczące rozwoju współpracy członków SIDE-CLUSTER;
- organizacja seminarium dla potencjalnych członków klastra;
- w ramach inicjowania współpracy klastra z jednostkami naukowo-badawczymi opracowano analizy tematyczne;
- utworzenie jednolitego systemu identyfikacji wizualnej;
- stworzenie materiałów informacyjno-promocyjnych klastra;
- publikacja artykułów prasowych;
- organizacja konsultacji indywidualnych z pracownikami instytucji B+R;
- podpisanie umowy o współpracy z Centro Antartide;
- podpisanie umowy o współpracy z EduCluster Finland Ltd.;
- opracowanie dokumentu pt. „Strategia rozwoju klastra SIDE-CLUSTER na lata 2015 – 2020”;
- opracowanie dokumentu pt. „Mapa kompetencji i potencjału członków SIDE-CLUSTER”;

- przeprowadzenie indywidualnego i grupowego doradztwa specjalistycznego dla członków klastra w zakresie problemów technicznych i socjologiczno-urbanistycznych dot. budownictwa ekologicznego drewnianego, specjalistycznego doradztwa prawnego i finansowo-księgowego, specjalistycznego doradztwa z zakresu zarządzania siecią powiązań;
- kontynuacja i pogłębienie współpracy z jednostkami naukowo-badawczymi we Wrocławiu;
- kontynuacja i pogłębienie współpracy z Dolnośląską Federacją Organizacji Pozarządowych, Polskim Związkiem Inżynierów i Techników Budownictwa, Stowarzyszeniem TRATWA;
- pogłębienie współpracy SIDE-CLUSTER z Dolnośląskim Klastrem Energii Odnawialnej.

Planowane działania klastra: w latach 2015–2016

I Rozwój i uatrakcyjnienie kształcenia zawodowego. Mobilność na europejskim rynku pracy.

1. ERASMUS+ 2015, Mobilność osób uczących się i kadry w ramach kształcenia zawodowego. Tytuł projektu „Uczenie poprzez działanie – praktyki dla uczniów i staże dla kadry nauczycielskiej w przedsiębiorstwie i Akademii THOR”;
2. ERASMUS+ 2015, Partnerstwa strategiczne. Tytuł projektu „Nowa jakość w kształceniu zawodowym – wprowadzenie ulepszonego systemu kształcenia dualnego z wykorzystaniem najlepszych praktyk niemieckich i fińskich”;
3. ERASMUS+ 2015, Partnerstwa strategiczne. Tytuł projektu „CoVoMo Partnership – Cooperation for Vocational training and Mobility”.

II Rozwój obszarów miejskich i wiejskich:

1. ERASMUS+ 2015, Partnerstwa strategiczne. Tytuł projektu „Smart peripheral regions. Future strategies for peripheral regions in transformation”;
2. utworzenie modelowego, ekologicznego, ergonomicznego osiedla „pogodnej jesieni”;
3. utworzenie modelowego ekologicznego, ergonomicznego kompleksu mieszkalno-użytkowego, z możliwością jego elastycznej rozbudowy lub modyfikacji w zależności od potrzeb demograficznych.

III Rozwój nowych technologii

- opracowanie i wdrożenie nowoczesnej metody produkcji drewna polimerowego z materiału pochodzącego z recydingu i zastosowanie go w produkcji domów ekologicznych;
- materiały organiczne do zastosowania w budownictwie i instalacjach, nowe trendy i rozwiązania;
- symulacje energetyczne – dostosowanie zintegrowanych modułów budowlanych do wymogów blisko-zeroenergetycznych.

IV Rozwój współpracy wewnątrz klastra i międzyklastrowej

- wzmocnienie marki SIDE-CLUSTER, rozwój endogennych powiązań wewnątrz klastra, internacjonalizacja klastra;
- internacjonalizacja produktów klastra;
- utworzenie sieci współpracy międzyklastrowej w regionie, a w następnym etapie – międzyregionalnej.

**DOLNY
ŚLĄSK**

**URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO**

Wybrzeże J. Słowackiego 12-14, 50-411 Wrocław
tel. +48 71 776 90 00, www.umwd.dolnyslask.pl